Jaargang 112. Dingsdag, 29 Maart 1853. No. 25.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

Deze Courant wordt uitgegeven des Dingsdags en Vrijdags. De abonnementsprijs voor den jaargang 1853 is f **9—32**, *voor het tweede kwartaal f* **2—08**. *De Bijvoegsels, waarvan in het thans afgeloopen kwartaal* **19** *zijn verschenen, worden steeds* zonder prijsverhooging *aan de Geabonneerden onzer Courant geleverd. Zij die op de Bijbladen zijn geabonneerd, betalen eene verhooging van hoogstens 60 Cents per jaar.*

AANBESTEDING.

Op MAANDAG den 4den April 1853, des middags te 12 uur, zal, onder nadere goedkeuring, door den COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie Groningen, of, bij zijne afwezigheid, door een der LEDEN van GEDEPUTEERDE STATEN, in bijzijn van den HOOFDINGENIEUR van den WATERSTAAT in het 1ste Distrikt, aan het lokaal van het Provinciaal Bestuur te Groningen, worden aanbesteed:

Het leveren, maken en inhangen van een paar Ebdeuren in de Zeesluis de Statenzijl, provincie Groningen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving, overeenkomstig art. 9 van het Bestek.

Het Bestek zal ter lezing liggen aan het lokaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Groningen, te Groningen, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in die provincie ter lezing gelegd worden.

Vier dagen vóór de Besteding zal de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatiën te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat en bij den Ingenieur N. J. VAN DER LEE, te *Groningen*.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

AANBESTEDING.

Door den COMMISSARIS DES KONINGS in de PROVINCIE *GRONINGEN*, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN VAN DE GEDEPUTEERDE STATEN, zal, in een der Vertrekken van het Provinciehuis te *Groningen*, in het bijzijn van den HOOFDINGENIEUR VAN DEN WATERSTAAT in het 1ste Distrikt, onder nadere approbatie worden aanbesteed:

Het leveren der benoodigde materialen tot het onderhouden der provinciale en groote wegen van de 2de klasse, in de Provincie Groningen, *in* 1853, *in* acht *afzonderlijke perceelen*, *als*:

Op MAANDAG den 4den April 1853, des middags te 12 uur:

Het eerste Perceel, voor den weg van *Onderdendam* over *Usquert* naar *Uithuizen*, en voor het trekpad van *Onderdendam* naar *Fraamklap*, van de *Nieuwe til* naar *Middelstum* en van de *Eelwerdertil* naar *Uithuizen*.

Het vierde perceel, voor den weg van *Groningen* naar *Stroobos*.

Het vijfde perceel, voor den weg van *Enumatil* tot de *Zandhoogte*.

Op MAANDAG den 11den April 1853, des middags te 12 uur:

Het tweede perceel, voor den weg van *Onderdendam* naar *Warffum*.

Het derde perceel, voor den weg van *Middelstum* naar de *Loppersummer klapbrug*.

Het zesde perceel, voor den weg van *Appingedam* naar *Noordbroek*.

Op MAANDAG den 18den April 1853, des middags te 12 uur:

Het zevende perceel, voor den weg van *Groningen* naar de *Zoutkamp*.

Het achtste perceel, voor den weg van *Martenshoek* naar *Winschoten*.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden bij enkele inschrijving, voor ieder perceel afzonderlijk.

Het Bestek, waarnaar de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zal, boven en behalve in het Provinciehuis te *Groningen*, ter lezing liggen: te *Groningen* in den Doelen, bij de kasteleins VAN DER LAAN, EEKHOFF, wedw. BONTEKOE, TEN HAVE, SPINHOFF en de wedw. DE JONGE, allen aan de Groote Markt; voorts bij den kastelein PLAAT in het Blaauwe Paard, bij den kastelein VISSER in de Zon, bij de wedw. RASKER, op den hoek van het Ameland; in de Stads Herberg en in de Slingerij, buiten de Apoort; bij den kastelein MIDDELKOSTER bij de Ebbingepoort, en bij de wedw. VAN WARTUM in de *Altena*; te *Zoutkamp* bij den kastelein KNOL; te *Warfhuizen* bij A. NANNINGA, te *Winsum* bij de wedw. WIERSEMA; te *Bedum* in het Gemeentehuis; te *Onderdendam* in het Zijlvesterhuis en bij den kastelein JAN KNOOP PATHUIS; te *Appingedam* bij de kasteleins EVERS, WIERSUM en HOUWING; te *Delfzijl* bij de kasteleins TER STEEG, HAZENHOEK, HEMMES, S. J. DE VRIES en de wedw. WEITS; te *Ten Boer* in het Gemeentehuis; en bij den kastelein A. LINTHORST, te *Kaakheem*; te *Termunterzijl* bij den ZIJLWAARDER; te *Martenshoek* bij de wedw. MEURS; te *Zuidbroek* bij den kastelein MONKHORST; te *Winschoten* bij de wedw. WISSEMAN; te *Nieuwe Schans* bij den kastelein ROSE; te *Veendam* in het Gemeentehuis; te *Grijpskerk* bij den kastelein DE BOER; te *Zuidhorn* in het Gemeentehuis en te *Noordhorn* bij den kastelein A. H. WIERINGA.

Nadere informatiën kunnen worden aangevraagd bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat en bij den Ingenieur N. J. VAN DER LEE, te *Groningen*.

GRONINGEN, 12 Maart 1853.

De Commissaris des Konings voornd.:
I. A. VAN ROIJEN.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen door deze ter algemeene kennis, dat door den Raad dier Gemeente, in zijne Vergadering van den 26sten dezer, tot LID der RAADSCOMMISSIE voor het BRANDWEZEN is benoemd de Heer **J. SWAAGMAN, JR.**; voorts dat de Wethouder Mr. J. J. CREMERS door Burgemeester en Wethouders in hunne Vergadering van heden tot VOORZITTER dier COMMISSIE is benoemd.

Zoodat alsnu de Raads-Commissie voor het Brandwezen voor het jaar 1853 is zamengesteld als volgt:

De Wethouder Mr. J. J. CREMERS, Voorzitter.
G. VAN CALCAR, JR.
J. TH. DOORNBOSCH.
Mr. R. IJ. MULLER.
J. SWAAGMAN, JR.

GRONINGEN, 28 Maart 1853.

Burgemeester en Wethouders voornd.: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Nationale Militie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van de **LOTELINGEN** voor de **NATIONALE MILITIE**, van de ligting van het jaar **1853**, dat de MILITIERAAD zijne tweede Zitting zal houden in de GEWONE VERGADERZAAL in het RAADHUIS alhier, op DINGSDAG den 29sten, WOENSDAG den 30sten en DONDERDAG den 31sten Maart aanstaande;

Dat de LOTELINGEN dezer Gemeente, onverschillig om welke redenen zij reclameren, voor dien Raad zullen moeten verschijnen, namelijk:

Degenen, welke bij de Loting van dit jaar getrokken hebben no. **167** tot en met no. **269** op DINGSDAG den 29sten Maart; degenen, welke getrokken hebben no. **270** tot en met no. **390** op WOENSDAG den 30sten Maart, en degenen, welke getrokken hebben no. **391** tot en met no. **489** op DONDERDAG den 31sten Maart 1853, allen des voormiddags te negen uur; — Wordende den bovenbedoelde LOTELINGEN bij deze, overeenkomstig art. 37 en 38 der Wet van den 27sten April 1820, nadrukkelijk aanbevolen, op den bepaalden tijd in persoon voor dien Raad te verschijnen, dewijl bij verzuim daarvan het daarvoor gehouden zal worden, dat zij geenerhande redenen van vrijstelling hebben, en voor de dienst finaal gedesigneerd blijven, zullende evenwel, ingevolge Koninklijk besluit d.d. 20sten April 1826, no. 147, van die opkomst zijn vrijgesteld de Manschappen, dienende bij de Armee te Lande of ter Zee.

De belanghebbenden worden eindelijk opmerkzaam gemaakt, dat deze dient voor kennisgeving en zij zich niet op het ontvangen van een oproepingsbillet moeten verlaten.

GRONINGEN, 17 Maart 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Nationale Militie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, — ontvangen hebbende eene missive van den Heer KOLONEL, MILITIE-COMMISSARIS in de Provincie *Groningen*, waarbij wordt opgegeven de tijd, op welken de MILITIERAAD zitting zal houden tot het onderzoek der **PLAATSVERVANGERS** en tot het beoordeelen der **VERWISSELING** van **NOMMERS**, — brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de MILITIERAAD ten gemelden einde zitting zal houden in het RAADHUIS, in de GEWONE VERGADERZAAL, op **VRIJDAG den 8sten April aanstaande**, des voormiddags te negen uur.

Dat de COMMISSIE, benoemd tot het teekenen en afgeven van **ATTESTEN** en **CERTIFICATEN**, op MAANDAG en DINGSDAG den 4den en 5den April 1853, telkens des namiddags van 4 tot 6 uur, in het RAADHUIS, in de GEWONE VERGADERZAAL van den Raad, zal vaceren tot het opmaken en afgeven van CERTIFICATEN van GOED GEDRAG, bij art. 97 der wet op de Nationale Militie voorgeschreven, alsmede tot het afgeven der VERKLARINGEN van TOESTEMMING van OUDERS of VOOGDEN voor allen, die als NOMMERVERWISSELAARS in dienst wenschen te treden.

Dat de zoodanigen, die zich in de dienst willen doen vervangen, op die dagen bij opgemelde Commissie zullen moeten verschijnen, vergezeld van hunne PLAATSVERVANGERS, de laatstgenoemden voorzien van een gezegeld attest Letter V, van hunne GEBOORTEACTEN en de BEWIJZEN, dat zij aan hunne verpligtingen ten opzigte der Nationale Militie hebben voldaan, als ook van drie, bij genoemde Commissie bekende en ter goeder naam en faam staande GETUIGEN; terwijl de NOMMERVERWISSELAARS, voorzien van een gezegeld attest Letter X en hunne Geboorteacten, met hunne OUDERS of VOOGDEN mede voor die Commissie moeten verschijnen, en in geval Vader, Moeder of Voogd niet kunnen schrijven, dan met twee GETUIGEN, welke, even als die voor de Plaatsvervangers, moeten kunnen schrijven.

GRONINGEN, 24 Maart 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

HERIJK.

Aan de belanghebbenden wordt bij deze ter kennis gebragt, dat de **HERIJK** der **lengtematen** en **gewigten** (daaronder begrepen het **Zilversmidsgewigt**) in deze Gemeente zal plaats hebben, voor de Ingezetenen wonende in de letters R, S, T en U, van den 29sten Maart tot den 1sten April, telkens van 9—12 en van 2—5 uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

TURKIJE.

Eene telegrafische depêche uit Triëst geeft tijding uit Konstantinopel van den 14den Maart. Bijzonderheden worden niet gemeld; maar daardoor wordt bevestigd, wat in de laatste dagen algemeen is verwacht, dat de gerezene bezwaren eene vreedzame oplossing zullen bekomen. Men verneemt namelijk, dat prins *Menzikoff* den 14den Maart nog te Konstantinopel was, en dat *Rifaat*-pacha zich bereid betoonde, om aan de vorderingen van Rusland toe te geven.

Nog altijd is men zonder stellige berigten omtrent den aard en de uitgestrektheid dier vorderingen.

[Zie overigens nader onder *Londen* en *Parijs*.]

ITALIE.

Te Rome is men ver van gerust en de regering zeer op hare hoede, naardien ook zij de uitbarsting van nieuwe troebelen ducht. Zeer vele jongelieden zijn onder toezigt der politie gesteld en mogen na zonsondergang hunne woningen niet verlaten. Op reizigers wordt ook bijzonder streng toezigt gehouden. Opmerkelijk is het overigens dat onder de Pauselijke militairen vele gevallen van desertie worden waargenomen en dat talrijke arbeiders de werkplaatsen hunner Duitsche meesters verlaten hebben. De Fransche generaal *Allouveau de Montreal* heeft het geschut der Pauselijke artillerie onder zijne bewaring genomen, ongetwijfeld niet zonder voorkennis en goedkeuring der Pauselijke autoriteiten.

— Te Ferrara heeft de krijgsraad tien personen ter dood veroordeeld. De veldmaarschalk *Radetzky* heeft aan zeven hunner lijfsgenade geschonken. Bij gebrek aan eene galg zijn de drie overigen doodgeschoten.

Te Ancona heeft de Oostenrijksche bevelhebber *Hoyos* alle zamenscholingen van meer dan vijf personen na zonsondergang verboden. Een jongman, die in het bezit was van een pistool met vier loopen, is deswege gevangen gezet.

Te Milaan werden drie doodvonnissen door den strop voltrokken. De ter dood gebragte personen hadden op den 6den Febr. eenige Oostenrijksche soldaten moedwillig verwond.

— De Koning van Sardinië heeft den markies *de Pampero*, ter zake van zijne godsdienstige gevoelens, het opperbestuur over zijne bijzondere bezittingen ontnomen. Dit besluit schijnt op de *clericale partij* daar te lande een' hoogst ongunstigen indruk te hebben gemaakt.

DUITSCHLAND.

Nadat in Berlijn het verbruik van paardenvleesch aanmerkelijk afgenomen was, meldt men thans, dat wegens den hoogen vleeschprijs, het eten van konijnenvleesch zeer in zwang is gekomen en dat men veel werk maakt van het aanfokken dezer dieren.

— Den 18den dezer zijn te Bremen een aantal personen in hechtenis genomen. Aanleiding tot dien maatregel was de door de politie gedane ontdekking, dat in den laatsten tijd te dier stede geheime politieke vereenigingen werden gehouden, waarin gevaarlijke leerstellingen gepredikt werden.

— De regering van Saksen-Meiningen heeft hare goedkeuring geweigerd aan het besluit van den Landdag aldaar, tot onbepaalde gelijkstelling der Israëlieten.

— Voor het politiegerigt te Spiers werd den 15den een geval behandeld, dat men in de jaarboeken der justitie wel niet meer zal vinden. Een linnenwever van Spiers, die zich altijd beroemde een uitstekend schutter te zijn, trachtte eindelijk de kroon op zijn meesterschap te zetten. Tot dat einde begaf hij zich, met zijn geweer en door zijn' twaalfjarigen zoon vergezeld, naar den tuin. Daar gekomen, beval hij den knaap eenen aardappel op zijn hoofd te leggen en zich op eenen afstand van omtrent vijftien schreden te plaatsen. De zoon deed wat hem geboden werd; met de grootste koelbloedigheid maakt de vader zich tot het schot gereed, legt aan, vuurt en treft den aardappel midden door. De buren, welke hij zijn stuk verhaalde, schudden ongeloovig het hoofd en, om hen te overtuigen, moest hij het stoute schot nog eens wagen. Op zijne noodiging hadden zich werkelijk des avonds eenige aanschouwers laten vinden; de knaap moest wegens de duisternis eene lantaarn houden en — nog eens vloog op denzelfden afstand het voorwerp van het hoofd des kinds, maar de kogel had toch ook de muts eenigzins geraakt. Intusschen werd de zaak ruchtbaar en hij werd voor het gerigt geroepen, waar hij de vraag, of hij gek was, met een kort „somtijds" beantwoordde. Zal nu de eerste kuur om hem te genezen, eene geldboete en vijf dagen gevangenis, niet helpen, dan zal deze tweede *Willem Tell* zich willig of onwillig tot eene meer krachtige kuur moeten gereed maken.

— Volgens het tusschen Oostenrijk en Rusland onlangs gesloten kontrakt, tot levering van zout, zal Oostenrijk aan Rusland over een tiental jaren jaarlijks voor een millioen gulden aan zout leveren.

— Te Praag zijn 3 studenten wegens eene demonstratie ter gunste van *Kossuth* tot 30 à 60 stokslagen veroordeeld. Eenige andere studenten zullen voor den krijgsraad te regt staan; twee hunner hebben in eene herberg een toast op *Libenyi* ingesteld.

— Hoe sterk de cholera in den jongsten zomer te Warschau gewoed heeft, blijkt uit de officiële opgaven, volgens welke, op een aantal van 157,000 inwoners, het aantal gestorvenen in den loop van 1852 tusschen 15- en 16,000 bedragen heeft, zoodat de bevolking letterlijk *gedecimeerd* is. Alleen 4000 Joden zijn aan deze ziekte bezweken.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 24 Maart.

Gisteren heeft men ter beurze meer bevredigende berigten ontvangen, betreffende de wending, welke de onderhandelingen te Konstantinopel zullen nemen, en zijn dientengevolge de prijzen der fondsen weder eenigzins verbeterd. De Britsche oorlogs-vloot in de Middellandsche Zee, voor Malta vereenigd, heeft, zoo ver men weet, die haven nog niet verlaten, terwijl het mogelijk is, dat de Fransche vloot van Toulon zeewaarts is gezeild. „In het eene, zoowel als in het andere geval (dus leest men in het avondblad der behoudende partij) heeft de demonstratie plaats gehad, en is welligt eene demonstratie het eenige, 'twelk de crisis vereischt, vermits het afzenden van het bevel aan de genoemde vloot, om werkelijk naar den Archipel te verzeilen, spoediger in Petersburg bekend kan worden, dan de tijding van de aankomst dezer scheepsmagt in genoemde wateren."

— Aan de Londensche beurs zijn eergisteren voor het eerst, en wel met eene premie, aandeelen verhandeld van de maatschappij, die van de Deensche regering concessie heeft bekomen om eenen spoorweg in Sleeswijk van de Holsteinsche grenzen tot Flensburg en Tonningen aan te leggen. Door deze communicatie tusschen de beide zeeën over het smalste gedeelte van Denemarken, zegt de *Times*, zal de Britsche scheepvaart naar St. Petersburg, Stockholm, Dantzig, enz., van vijfhonderd mijlen varens door een gevaarlijk water, ontheven worden.

— Het langste, smalste en grootste schip staat thans op stapel te Oost-Boston bij den heer *Kay*. De kiel is 310 voeten lang en het dek 330; breedte van het ruim 53 voeten; het hol zal 30 voeten diep zijn met drie dekken, en de tonnenlast is gesteld op 4000. Men zegt dat de bouw daarvan uitmuntend is en het schip de snelste zeiler zijn zal. Het zal vier masten voeren en de kosten bedragen voor het geheel £ 60,000. De bouwmeester heeft het schip den naam van *Jong Amerika* gegeven.

— Sir *George Russell Clerk*, gewezen gouverneur van Bombay, en een hoogst bekwaam burgerlijk ambtenaar in de hoogste betrekkingen der Indische administratie, vertrekt onverwijld naar de Kaap de Goede Hoop.

— Het schip *Isabel*, hetwelk door *Lady Franklin* is uitgerust, om haren echtgenoot op te sporen, zal Zaturdag naar de Behringstraat vertrekken.

— Te Southampton is zekere heer *Pemberton* aangekomen, misschien de eerste, die de reis rondom de wereld per stoomboot heeft afgelegd. De geheele togt heeft niet meer dan 7 maanden geduurd.

— Onlangs is gemeld, dat in eene hier gehoudene bijeenkomst van handelaren in thee besloten is, bij de regering aan te dringen op vermindering der inkomende regten van dat artikel van consumtie. Thans verneemt men, dat de kanselier der schatkist, de heer *Gladstone*, op het daartoe hem aangeboden adres een antwoord gegeven heeft, 't welk zeer naar den zin der verzoekers is.

— Men vermoedt dat *Mazzini* voor weinige dagen hier is teruggekomen; hij moet dan den terugweg door Frankrijk hebben genomen.

— Het bestuur der Britsche marine heeft besloten, de uitzeilende schepen voortaan zelf van pekelvleesch te voorzien, daar het op onderscheiden wijzen beproefde stelsel van aanbesteding bevonden is, geene genoegzame zekerheid voor de goede voeding der bemanning op te leveren.

— Uit Marseille wordt aan den *Times* geschreven, dat de *Madiai's* aldaar waren aangekomen. De briefschrijver zegt, dat zij heimelijk uit Florence aan boord van de brievenboot de *Hellespont*, die van Livorno zeilde, gebragt werden. De Toskaansche autoriteiten verboden hun alle zamenspraak met hunne vrienden en men vergunde hun niet de kleederen mede te nemen, die in het hôtel gereed lagen, zoodat eenige Engelschen het noodige zonden. *Rosa Madiai* schijnt eene belangwekkende vrouw te zijn, doch *Francesco's* geestvermogens schijnen verstompt te zijn, ten gevolge van de ondergane behandeling. De beide echtgenooten reisden onder den naam van *Francesco* en *Rosa Paulini* en mogten eerst landen, nadat de Toskaansche consul zich met hen onderhouden had. Aangaande hun toekomstig lot schijnt nog niets bepaald, doch

men houdt het voor waarschijnlijk, dat zij naar Engeland zullen overkomen.

Van den 26sten. Te Konstantinopel zullen conferentiën geopend worden tot regeling der kwestie betrekkelijk de Heilige plaatsen. Aan die conferentiën zullen Turkije, Rusland en Frankrijk deelnemen. Oostenrijk heeft verklaard mede daaraan deel te willen nemen en houdt men het voor waarschijnlijk, dat daarin geen bezwaar zal worden gezien. Engeland daarentegen meent bij de zaak geen regtsreeksch belang te hebben en heeft er in toegestemd, dat de kwestie zonder zijne medewerking geregeld worde.

De Engelsche regering heeft aan den admiraal *Dundas* bevel gezonden, om met zijne vloot naar Malta terug te keeren. Deze order beschouwt men echter als doelloos, vermits de admiraal, gelijk men weet, niet heeft voldaan aan de oproeping van kolonel *Rose* en de Engelsche vloot gevolgelijk Malta niet heeft verlaten.

Het Fransche eskader, dat dezer dagen Toulon verliet, zet daarentegen zijne reis naar den Archipel voort.

FRANKRIJK.

PARIJS, 24 Maart.

De raad van state heeft eergisteren en heden twee belangrijke zittingen gehouden. Naar men meent zijn daarin de wijzigingen behandeld, die de sectie voor de wetgeving wil brengen in het ministerieël wetsontwerp op de inrigting van de jury. — Wat de werkzaamheden van het wetgevend ligchaam betreft, deze zijn op dezen oogenblik veelvuldig, doch niet op staatkundig terrein. De naam van *corps législatif* wordt door spotvogels veranderd in *corps chorégraphique* (dansregelend ligchaam). Er worden ontwerpen gemaakt, doch niet van wet, maar van feest-decoratiën; er worden stukken gesteld, doch die stukken zijn geene rapporten, maar spijslijsten. Het aanstaande bal houdt alle leden druk bezig.

Een van de eerste onderwerpen, waarmede de senaat zich zal bezig houden, is de vaststelling van het douaire der Keizerin. Men zegt, dat het bewind 500,000 frs. verlangt, maar men verzekert, dat de senaat dit cijfer tot een millioen zal verhoogen.

— De *Moniteur* behelst een verslag van de bij het departement van binnenlandsche zaken gevestigde raadgevende commissie voor de geneeskundige zaken, hetwelk strekt tot aanbeveling der door Frankrijk voorgestelde en reeds door verscheidene staten goedgekeurde vereenvoudiging der quarantaine-verordeningen. Het rapport is den 28sten Februarij j.l. gedagteekend, en als uitkomst van het onderzoek der beroemde geneeskundigen *Magendie*, *Turdieu*, *Michel Levy* en *Am. Latour* geeft het op, dat de pest noch in Turkije, noch in Egypte noch in Syrië als *sporadische* ziekte bestaat, en dat zij zich in allen gevalle in die landen niet kan voordoen zonder dat het aan de inlandsche gezondheidsbesturen bekend worde.

— De strijd tusschen de hooge prelaten wordt hier te lande steeds met onverminderde heftigheid voortgezet. Het kan geene verwondering wekken, dat vele onzer dagbladen zich bezig houden met dezen strijd. In het dagblad *la Presse* wordt te dier zake de navolgende opmerking gemaakt: „Het beginsel, waarop de vrijheid berust, — de naam zelf wijst het uit, — is verdeeldheid; doch het beginsel, waarop alle gezag is gegrondvest, is éénheid. Het gezag alzoo, 'twelk aanleiding geeft tot verdeeldheid, levert het bewijs op, dat het niet bestaan kan. Indedaad is dit eene vreemde maatschappelijke tegenstrijdigheid. Alles, 'twelk wordt beproefd tot versterking van het gezag, strekt tot verzwakking van hetzelve, doch al, 'twelk wordt aangewend tot verzwakking van de vrijheid, versterkt dezelve."

De ultramontaansche partij vleit zich steeds met de kerkelijke bevestiging van den Keizer door den Paus, en is overtuigd, dat zij bij die gebeurtenis voordeelen zal bekomen, welke haar tot dusver door het hoogste gezag niet zijn toegekend.

— De ook in Nederland bekende goochelaar *Bosco* heeft, gelijk reeds is gemeld, eene representatie op de Tuilleriën gegeven. De Keizer, die zelf zeer vertrouwd met de goochelkunst is, heeft *Bosco*, den behendigen escamoteur, getart om eene enkele verrigting te doen, waarvan hij de geheime toedragt niet zou raden. *Bosco* nam daarop een spel kaarten, liet het den Keizer zien, verzocht hem eene kaart te denken en wist toen, zonder zich te vergissen, welke kaart Z. M. gedacht had; daarna liet hij dezelfde kaart uit het spel springen en verdwijnen; na lang zoeken vond men haar in den zak des Keizers terug, doch aan de keerzijde voorzien met de afbeelding van een ruiterstandbeeld van Z. M., die er maar niet in is kunnen slagen, om de ware toedragt der zaak te ontdekken.

Niet minder opgang maakte de toer van het verbranden van onderscheidene prachtige zakdoeken der dames, welke vervolgens aan haar onder den vorm van asch aangeboden werden, waar echter nog eene nieuwe verrassing bijkwam. Want toen de dames naauwkeurig de op een zilveren schotel aangebodene asch beschouwden, bleek het, dat zij voor hunne prachtige zakdoeken diamanten en paarlen in de plaats ontvangen hadden. Deze galante toer had men aan den Keizer te danken.

— Men vleit zich steeds, dat de verwikkelingen in de Levant langs den vreedlievenden weg zullen worden geschikt. Al de hier ter stede uitkomende dagbladen, welke de regering ondersteunen en regtstreeks, of van ter zijde, mededeelingen van haar ontvangen, zijn te dien aanzien eensluidende.

Volgens deze, is het behoud van den algemeenen vrede niet alleen gewaarborgd, maar is dezelve door de gebeurtenissen in Konstantinopel nooit ernstig bedreigd geworden. Eenige staatslieden hebben zich al te zeer verontrust, en zijn te snel overgegaan tot het maken van gevolgtrekkingen, na het ontvangen der eerste berigten, welke zelfs te Londen weinig of geenen indruk hebben gemaakt.

— Het vertrek van den gezant *de Lacour* naar Konstantinopel was aanvankelijk op den 28sten bepaald. De regering heeft hem echter gelast, om zich onverwijld naar zijne standplaats te begeven. Reeds in den afgeloopen nacht heeft de heer *de Lacour* de reis derwaarts aangenomen.

— De Keizer was, gelijk bekend is, sedert jaren burger van het kanton Thurgau. Uit dien hoofde heeft men aldaar bij gelegenheid van zijn huwelijk de gewone afroepingen van den kansel gedaan als: „verloofd met mejufvrouw *Montyo* uit Spanje;" zelfs het gewone formulier werd daarbij niet weggelaten: „Wie eenig beletsel daartegen weet in te brengen, melde zich in tijds." De Thurgauers zijn zoo vriendelijk geweest, niets daartegen in te brengen.

— *Perichard*, de vermoedelijke moordenaar van den aartsbisschop van Parijs, mgr. *Affre*, is omtrent dat punt vrijgesproken, doch wegens deelneming aan den Junij-opstand tot deportatie veroordeeld.

— Een artikel in het dagblad *l'Assemblée Nationale*, waarvan men vermoedt dat de heer *Guizot* de schrijver is, trekt zeer de aandacht. Daarin wordt de ondergang van den vertegenwoordigenden regeringsvorm betreurd, omdat, onder dien vorm, de openbare meening den waren stand der buitenlandsche verwikkelingen kon te weten komen en buiten den invloed bleef van onverwachte en plotselinge ontsteltenis.

— Allerwegen beklaagt men zich over de heerschende koude. In het voormalige Dauphiné en in de Vosges zijn de bergen weder met sneeuw overdekt. Voorts heeft het in het zuiden geweldig gestormd. De berigten uit Marseille houden in, dat op den 20sten en 21sten Maart daar een orkaan heeft geheerscht, waardoor groote schade is te weeg gebragt. De wind was zoo hevig, dat personen in den waren zin des woords omgewaaid zijn, en men in sommige straten touwen heeft moeten spannen, opdat de voetgangers voorwaarts zouden kunnen komen. Een groot aantal boomen zijn ontworteld, en eene menigte schepen in de haven zijn, in weerwil der genomene maatregelen van voorzorg, meer of minder belangrijk beschadigd. De straten van Marseille waren, naar luid der laatste berigten, met sneeuw en ijs bedekt.

— Zie hier een nieuw voorbeeld van de wonderbaarlijke snelheid, waarmede tegenwoordig de electrische telegraaf berigten van Parijs naar Londen en terug overbrengt. Eene depêche werd heden te 11 uur 19 min. te Parijs naar Londen afgezonden, en te 11 uur 20 min. aan het bureau te Londen ontvangen. Het antwoord op deze depêche kwam te 11 uur 55 m. te Parijs terug.

— Eergisteren nacht zijn in de voorstad Saint-Antoine verscheidene personen in hechtenis genomen.

— Gisteren is alhier in 74jarigen ouderdom overleden de divisie-generaal *Arrighi de Padoue*, een bloedverwant des Keizers, lid van den Senaat. De overledene was onlangs benoemd tot gouverneur van het hotel der invaliden.

— De maarschalk *Narvaez* is in het begin dezer week te Parijs aangekomen en heeft, op grond van ongesteldheid, van zijne regering vergunning gevraagd en verkregen, om zijne reis naar Weenen vooreerst niet voort te zetten.

BELGIE.

BRUSSEL, 24 Maart.

Gisteren in den ochtend heeft de minister *de Broeckère* zich naar het paleis van Laeken begeven, op 't welk hij onmiddellijk door den Koning in een bijzonder gehoor is ontvangen. Te een uur in deze stad teruggekomen, is dadelijk een raad van ministers bijeengeroepen, welke tot vier uur heeft geduurd. Van de zijde der bewindslieden wordt verzekerd, dat de verwikkelingen van het Oosten en de gevolgen, die daaruit zouden kunnen voortvloeijen, het onderwerp zijn geweest der beraadslaging. Zeker is het, dat de minister van buitenlandsche zaken eergisteren en gisteren menigvuldige conferentiën heeft gehad, zoowel met den Franschen gezant, als met andere leden van het corps diplómatique, — en zoo men de loopende geruchten mag gelooven, zoude er spraak zijn van het houden van een congres in Brussel, ten einde deze verwikkelingen, onder bemiddeling van het bewind van België, op eene voldoende wijze te regelen.

— In de *Indépendance Belge* leest men onderscheidene bijzonderheden, waaruit blijkt, dat de inenting van het rundvee tegen de longziekte in België meer en meer met gunstigen uitslag wordt aangewend.

— In België zijn thans 17 Jezuïten-kloosters aanwezig, bezet met 243 Belgische en 178 buitenlandsche leden der orde.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

De commissie van rapporteurs, bestaande uit de heeren *v. Hoëvell*, *Rochussen*, *Godefroi*, *ten Cate* en *Baud*, heeft den 12den Maart het voorloopig verslag opgemaakt van de bedenkingen, welke in de afdeelingen der Tweede Kamer ter sprake zijn gebragt, bij het onderzoek van de voorgedragene wet houdende de vaststelling van het reglement op het beleid der regering in Neerlands-Indië. Dit verslag is zeer uitgebreid en beslaat niet minder dan 105 bladzijden druks.

Betreffende de algemeene beschouwingen wordt daarin medegedeeld, dat in al de afdeelingen de vraag is gesteld, of men zich zoude kunnen vereenigen met den vorm, in welken de voordragt vervat was, en dat in deze alle leden zijn gevonden, die van oordeel waren, dat het verkieslijker zoude zijn, om in dat opzigt de Nederlandsche grondwet ten grondslag te leggen, vermits de onderwerpelijke wet geheel iets anders behoorde te zijn, dan een vroeger regerings-reglement, 't welk niet anders kon worden beschouwd dan als eene instructie voor den gouverneur-generaal, en de wet in zeker opzigt behoorde te zijn eene grondwet voor Indië, bij welke, zoo wel aan inlanders, als aan aldaar gevestigde Nederlanders de handhaving hunner regten werd verzekerd.

Deze denkbeelden zijn echter door een aanzienlijk aantal leden bestreden, welke hebben aangemerkt, dat onder eene grondwet doorgaans wordt verstaan een staatsverdrag, bij 't welk de medewerking der bevolking wordt verondersteld, en 't welk alzoo in verwantschap zou staan met beginselen, welke men zich wel wachten moest van in onze overzeesche bezittingen in te voeren, en welke, volgens sommigen, zeer zeker de losscheuring derzelve van het moederland zouden ten gevolge hebben.

De meerderheid heeft zich verklaard voor den gekozen vorm, te weten, dien van een regerings-reglement. In al de afdeelingen is echter verder aangemerkt, dat, indien men dit al konde goedkeuren, er in de voordragt een groot gebrek aan systhematische en logische orde werd waargenomen, en dat zij uit dien hoofde geenszins konde worden goedgekeurd. De leden, die deze bedenking hebben in 't midden gebragt, hebben daarbij in de eerste plaats gewezen op het eerste hoofdstuk, 't welk den gouverneur-generaal en den raad van Indië betreft, en hebben gemeend, dat deze groote onderdeelen van het bestuur uit elkander hadden moeten zijn gehouden, terwijl ook in het tweede hoofdstuk, in 't welk over de magt van den landvoogd wordt gehandeld, bepalingen voorkomen, die den raad van Indië betreffen.

Eene tweede vraag bestond hierin, of de voordragt genoegzaam was toegelicht. De groote meerderheid der leden heeft gemeend deze vraag ontkennend te moeten beantwoorden, doch in dat opzigt is ook eene schakering van meeningen onder dezelve waargenomen. Zoo heeft men onder anderen aangemerkt, dat vele en zeer gewigtige bedenkingen, zoo voor, als tegen de vrijheid der drukpers geheel ter zijde zijn gelaten; — dat men omtrent het regt van vereeniging en vergadering, alleen naar de redenering tegen de vrijheid der drukpers wordt verwezen; dat de beginselen der regering ten aanzien van het zoo gewigtige als teedere vraagstuk van de verbreiding van het Christendom, geheel niet zijn bloot gelegd; — dat geheel geen licht wordt verbreid omtrent de magt ter verwijdering van gevaarlijke personen; dat voor de afzetbaarheid der leden van de regterlijke magt geene voldoende redenen zijn aangevoerd, en dat geen rekenschap is gegeven, waarom de regeling van sommige onderwerpen, als bij voorbeeld de pensioenen, niet aan de Wetgevende Magt in Nederland is overgelaten.

Van de zijde dergenen, die geenszins konden toestemmen, dat de toelichting zoo onvolledig zoude zijn, als werd beweerd, is gewezen op de duidelijke toelichting van de voornaamste artikelen en beginselen, en op den rijken inhoud van de in de laatste jaren aan de Staten Generaal medegedeelde koloniale verslagen, waardoor de leden zoodanig zijn ingelicht, dat eene verdere uitweiding van de zijde der Regering niet anders dan als eene nuttelooze herhaling zoude kunnen worden aangemerkt.

De meerderheid der afdeelingen heeft gemeend, dat ook de raad van Indië over het ontwerp behoorde te zijn gehoord, zoowel als de gouverneur-generaal, en dat, zoo dit had plaats gehad, het gevoelen dezer overheden aan de Kamer mogt worden kenbaar gemaakt.

Eene derde hoofdvraag heeft de volledigheid van het ontwerp betroffen. Te dien aanzien is aangevoerd het gemis van bepalingen nopens het kultuur-stelsel; de strekking om te veel het oog te houden op hetgeen op Java, en niet op hetgeen elders bestaat; — het niet opnemen van de hoofdbepalingen op het geldelijk beheer; — het gemis van bepalingen betreffende het radikaal voor Indische ambtenaren; — het gemis van fundamentele voorschriften voor de militaire strafregtspleging; — het niet overnemen van onderscheidene artikelen der grondwet, hetzij letterlijk, hetzij in gewijzigden vorm, welke overeenkomstig art. 118 derzelve, in het regeringsreglement eene plaats hadden moeten vinden, en het weglaten van verscheidene bepalingen, in het reglement van 1836 voorkomende, die men behouden wilde hebben, als betrekkelijk de uitgifte van kaperbrieven; de Preanger-regentschappen, enz.

Door sommigen is beweerd, dat de Regering zich niet op het juiste standpunt had gesteld, waarop zij zich in deze dagen had moeten plaatsen, en wel ter zake van hetgeen buiten onze bezittingen óf reeds plaats heeft, óf nog kan plaats hebben, door de hervorming van het Engelsche koloniale stelsel in Indië; — door den bloei van Australië; — de vermeerderde scheepvaart; — de te wachten opening van Japan voor den handel. Door deze leden is op die gronden eene verandering van ons stelsel in een' milderen zin verlangd, vooral ten aanzien van de handels wetgeving, bij welke, naar hun oordeel, niets dan dwang en belemmering werd waargenomen.

Door andere leden is daartegen aangevoerd, dat men al groot gevaar zoude loopen van onzen handel in Indië di[…] baar te maken aan vreemde belangen; — dat men zich v[…] daarvoor behoorde te wachten, en dat in elk geval de […] weging dezer aangelegenheden in aanmerking zou ku[…] komen bij de beraadslaging over handels-aangelegenheden […] geenszins van een reglement van inwendig bestuur.

Zeer bijzonder is de aandacht gevestigd op hetgeen de […] gering verstaat onder beginselen van bestuur. De Rege[…] heeft begrepen, dat de bezittingen zijn een *wingewest*, 't […] naar beginselen behoort te worden beheerd, die den mee[…] waarborg opleveren, dat hetzelve, behoudens de *wel*[…] der inlandsche bevolking, dienstbaar zal worden gem[…] aan de Nederlandsche belangen. De juistheid van de uitd[…] king wingewest is bestreden en verdedigd, en door somm[…] leden als ongrondwettig beschouwd, vermits, naar hun inz[…] de overzeesche bezittingen bij de Grondwet stilzwijgend […] een deel des Rijks zouden zijn verklaard. Deze hebben te[…] gemeend, dat het gevaarlijk zoude kunnen zijn, om dergel[…] leer in een staatsstuk te verkondigen. — Andere leden h[…] ben geoordeeld, dat, wat ook tegen de gebezigde uitdruk[…] mogt worden aangemerkt, het zeker was, dat de beteeke[…] daarvan aanmerkelijk was verzacht door de bepaling, dat […] gezag van Nederland zooveel mogelijk *door vreedzame mid*[…] *len* behoorde te worden gehandhaafd. Weder andere le[…] hebben begrepen, dat de gebezigde uitdrukkingen eigenaar[…] waren, en aan den staat van zaken beantwoordden.

Ten aanzien van de gevolgen der beginselen van bestu[…] welke, naar luid der memorie van toelichting, in Indië […] hooren te worden nageleefd, zijn drie hoofdgevoelens k[…] baar gemaakt.

Naar het oordeel van een deel der leden kan de handhavi[…] van een zoodanig stelsel niet dan nadeelig terugwerken […] het welzijn der bezittingen en de duurzame belangen van h[…] moederland, — klemt men zich op deze wijze vast aan […] bestaande en aan al de daarmede in verband staande misbr[…] ken; — en moet het regeringsstelsel zoodanig zijn ingerig[…] dat de Nederlandsche elementen meer en meer naar Indië ku[…] nen worden overgebragt, opdat de nijverheid der Nederl[…] ders, zoowel als de vrije arbeid onder inboorlingen wo[…] ontwikkeld.

Door andere leden is erkend, dat, zoo stoffelijk voord[…] voor Nederland het hoofddoel moet zijn, de beschouwing v[…] Indië als wingewest niet is goed te keuren; — maar da[…] deze uitdrukking daargelaten, de woorden van de memo[…] van toelichting aannemelijk zouden zijn, indien daarbij ni[…] alleen werd gewaagd van de *welvaart* der bevolking, m[…] ook van hare *zedelijke en verstandelijke ontwikkeling*; — […] men echter daarbij behoedzaam moest te werk gaan, en […] het aannemen van het bestaande tot grondslag voor de reg[…] ling van het bestuur geenszins zoo onbepaald was af te keure[…]

Het derde hoofdgevoelen heeft daarin bestaan, dat h[…] altijd waarheid blijft, dat hier spraak is van het besturen v[…] maatschappijen, die moeten dienstbaar worden gemaakt a[…] de belangen van eene haar vreemde maatschappij; — dat d[…] niet kan geschieden, dan langs den tot dus ver gevolgde[…] weg; — dat daardoor de geleidelijke ontwikkeling geenszi[…] wordt uitgesloten, maar dat dergelijke ontwikkeling gehe[…] iets anders is dan eene hervorming; — dat het Britsche stelsel […] *opleiding tot zelf-regering*, het Nederlandsche niet kan zijn […] zoolang de behoefte aan dadelijk voordeel hier te lande zo[…] groot blijft als zij thans is, en men de zaken moet nemen […] zooals zij zijn, en zich geenen denkbeeldigen toestand voor[…] spiegelen. Voorts is van dien kant beweerd, dat de voo[…] dragt geenszins het bewijs oplevert, dat men zich zoo angs[…] vallig wil vastklemmen aan hetgeen thans bestaat, als word[…] opgegeven.

Vrij algemeen heeft men zich vereenigd met het gevoelen […] dat de inlandsche bevolking moest worden bestuurd naar har[…] vooronderlijke instellingen en gewoonten, en worden gelate[…] onder de onmiddellijke leiding harer hoofden.

Verscheidene leden hebben zich met kracht verklaard tege[…] de meening, dat men zich bepaaldelijk moest toeleggen op he[…] onderhouden van de gehechtheid der inlandsche *hoofden* aa[…] het Nederlandsche bestuur, en hebben gemeend, dat me[…] liever, ter wering van knevelarij en onderdrukking, de *be*[…] *volking* daaraan moest trachten te verbinden, om des noods […] door het beschermen van de zwakkeren tegen de sterkeren […] een' steun te kunnen vinden bij het volk tegen de regenten.

Andere leden hebben dergelijke denkbeelden levendig bestreden, en volgehouden, dat, zoo als de Indische maatschappij werkelijk bestaat, alle regtstreeksche inwerking van Nederland op de smalle gemeente niets anders zou kunnen te weeg brengen dan eene gevaarlijke botsing; — dat het bestaan van tegenstrijdige belangen tusschen volk en hoofden onaannemelijk is, en dat de gehechtheid van het volk aan de hoofden te groot is om straffeloos te kunnen worden verwaarloosd; — dat, zoo er knevelarijen plaats hebben, deze soms worden te weeg gebragt door afwijkingen van Europesche ambtenaren, en dat het dan niet billijk is, die op rekening te stellen der hoofden; — maar dat, al ware die beschuldiging gegrond, men daartegen middelen van bedwang moest zoeken, liever, dan het Nederlandsch gezag ondermijnen, door het verlammen van deszelfs voornaamste werktuigen.

's GRAVENHAGE, 26 Maart.

Z. M. heeft benoemd bij het 3de reg. inf., tot 1sten luit. den 2den luit. *L. M. E. Wilhelmie*; bij het 7de reg. tot kapt. van de 3de kl., den 1sten luit. *A. J. H. Faes*; tot 1sten luit. den 2den luit.-adjudant *J. F. W. de Geer*, — bij het 8ste reg., tot kapit. van 3de kl. den 1sten luit. *W. IJske* en den 1sten luit.-adjud. *G. H. van Steijn*; tot 1sten luit. den 2den luit. *L. J. W. Tihange*; tot 1sten luit., den 2den luit. der inf. *F. A. H. Wentzky*, thans op non-activiteit, met bepaling dat hij in zijne tegenwoordige positie zal verblijven; — bij het 4de regement dragonders, tot 1sten luit. den 2den luit. *W. A. Beck.*

Men verneemt, dat bij het ministerie van oorlog plan bestaat en de verwezenlijking niet ver meer af is, om het wit ledergoed (buffleterie) van onze kavallerie, op de wijze als de Pruissische militairen, door zwart te doen vervangen.

Het aantal onderofficieren, die aan het examen voor den rang van 2den luitenant der infanterie zullen deelnemen, is, naar men ons verzekert, niet minder dan 20, terwijl meer dan 50 vacaturen bestaan, van welke nog geen vierde gedeelte door de kadetten van de akademie te Breda zal worden ingenomen.

Bij het wapen der artillerie zijn nog steeds een 80tal vacaturen in den rang van 2den luitenant.

Op aanzoek van het departement van koloniën zijn onderscheidene gezantschappen van Z. M. in Duitschland, alsmede het consulaatschap in Zwitserland, door het ministerie van buitenlandsche zaken uitgenoodigd, om in die landen de werving voor ons leger in Oost-Indië zooveel mogelijk te bevorderen.

— Z. M. de Koning der Belgen heeft aan prof. *Blume*, te Leiden, als een bijzonder bewijs van hoogschatting zijner natuurkundige werkzaamheden, doen toekomen de groote gouden medaille van verdiensten, vergezeld van een' hoogst vleijenden brief.

— In de residentie is aangekomen en aan het hôtel *Paulez* afgestapt de heer *Sanchiz*, kolonel der artillerie in dienst van H. M. de Koningin van Spanje, vergezeld van nog vier officieren, aan wie de zending is opgedragen om de artillerie-magazijnen te Delft in oogenschouw te nemen. Zij hebben zich reeds heden morgen tot dat einde derwaarts begeven.

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in 't Bijvoegsel.*)

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 23 Maart, kapit. *Joosten* Vrouw Hillechina, van Hull; *Zoutman* Geertruida, van Grimsbij. — Te Texel den 24 Maart, *Kwint* Jantina, van Newcastle. — Te Helvoet. den 23 Maart, *de Jong* Magritha, van Redon; den 24sten *Knooihuizen* Annechina Bouwina, van Liverpool. — Te Brielle den 24

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 29sten Maart

1853, *no.* 25.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

AMSTERDAM, 25 Maart.

Naar wij vernemen, zal de voorzittende curator van het Athenaeum Illustre alhier, de heer mr. *H. J. Koenen*, op Maandag den 11den April aanstaande, des namiddags te één uur, eene plegtige redevoering houden, ter gedachtenis van den onlangs ontslapen hoogleeraar mr. *D. J. van Lennep*, in de groote gehoorzaal der doorluchte school.

— De algem. synodale commissie der Nederl. Herv. kerk heeft een adres tegen het gewijzigde ontwerp van de algemeene armenwet bij de Tweede Kamer der Staten Generaal ingediend. — Dit adres, gedagteekend den 19den Maart, wordt door de *Kerkelijke Courant* medegedeeld.

— Het *Giornale di Roma* van den 15den Maart bevat in zijn officiëel gedeelte o. a. de benoeming door Z. H. *Pius IX* tot zijne geheime kamerheeren der navolgende hoogeerwaarde heeren aartspriesters der Hollandsche missie: De hoogeerwaarde heeren: *E. S. van der Haagen*, aartspriester van Holland, Zeeland en West-Friesland; *J. Hartman*, aartspr. van Utrecht; *J. Willemsen*, aartspr. van Gelderland; *J. Simons*, aartspr. van Friesland; *L. Engbers*, aartspr. van Twente; *H. van Kessel*, aartspr. van Salland en Drenthe.

— De stedelijke raad van Gent, in België, heeft het bestuur gemagtigd, om met den heer *Nollet* te onderhandelen wegens de plaatsing van 100 electrische klokken in die stad, waarvan de heer *Nollet* de uitvinder is. Zij zullen geplaatst worden voor de poorten der stad, het athenæum, de stedelijke scholen, enz., als ook in de wijken, welke door de arbeidende klasse bewoond worden. De kosten voor de aanschaffing en plaatsing dezer klokken worden op 10,000 francs geschat. De grootste zal niet meer dan 80 fr. kosten; 50 zullen dit jaar en de overige 50 het volgende jaar geplaatst worden.

Er zullen maatregelen worden genomen, dat het licht der klokken den geheelen nacht blijft doorbranden. Wanneer deze verbetering bevonden zal worden aan het doel te beantwoorden, zal den uitvinder van wege het stedelijke bestuur eene eervolle belooning ten deel vallen.

Naar wij vernemen is ook hier te lande, door den heer *W. Hoven*, te Delft, voor genoemden heer *Nollet* een octrooi genomen en zal door hem deze uitvinding in werking gebragt worden, zijnde bij reeds hieromtrent in onderhandeling met onderscheidene plaatselijke besturen, en zal daarvan binnen kort te Delft eene proef genomen worden.

ROTTERDAM, 25 Maart.

Een gedeelte der hier uit Noord-Brabant aangekomen landverhuizers, en voornamelijk die uit Uden, zijn naar hunne haardsteden wederom terug gekeerd, daar het gebleken was, na hunne aankomst alhier, dat zij hunne gelden voor overtogt hadden vertrouwd aan iemand, die daarmede vertrokken is, zonder voor hunnen overtogt zorg te dragen.

— Naar wij vernemen is de heer *J. A. C. Oudemans*, phil. nat. dr., die door zijne erkende bekwaamheden in de mathematische wetenschappen, en zijne ijverige nasporingen in het vak der Astronomie, zich zoowel in het buitenland als bij ons zeer gunstig heeft bekend gemaakt, dezer dagen benoemd tot observator aan de sterrewacht te Leyden.

De volhardende ijver in het nasporen en berekenen van sterrekundige verschijnselen en waarheden, waarvan de heer *Oudemans* in zijne onlangs verdedigde dissertatie, zulke doorgrijpende bewijzen gegeven heeft, doen ons met grond verwachten, dat hij, steeds voorgelicht door zijn' beroemden leermeester, den hoogleeraar *Kaiser*, deze betrekking tot eere zal strekken en het ingeslagen voetspoor zal blijven volgen, opdat ook ons vaderland, bij zoovele andere landen, waar de Astronomie met vrucht beoefend wordt, niet achterblijve.

HELLEVOETSLUIS, 23 Maart.

Het barkschip *Bosphorus* is van de quarantaine ontslagen, en dus na 7 dagen liggens (niet 21, zoo als men wilde) alhier op de kanaalhaven gekomen, als bestemd naar Rotterdam.

HELDER en NIEUWEDIEP, 26 Maart.

In den loop der maand Januarij leed de kommandant der schoonerbrik *de Petrus* schipbreuk op de kust van Syrië, tusschen Cesarea en Jaffa en stapte aldaar aan wal om hulp te vragen. Welhaast drongen zich vele Arabieren om hem, die hem grepen door middel van eene laco, dat zij hem om den hals wierpen, zich vervolgens meester van hem maakten en hem wegvoerden, ten einde hem eenige dagen gevangen te houden, in de hoop van eenig groot losgeld van hem te krijgen. Gedurende dien tijd was hij aan de beleedigendste mishandelingen dier ellendelingen blootgesteld.

Toen hij later door de overheden van Jaffa op vrije voeten werd gesteld, was het te vergeefs, dat hij de inhechtenisneming der schuldigen vroeg.

— In den morgen van den 27sten dezer zijn van de Zoutkamp in drie schepen 141 personen vertrokken naar Rotterdam, om van daar de reis naar New-York aan te nemen.

HOORN, 25 Maart.

Dat de veestapel in Noord-Holland den prijs zou kunnen behalen boven de meeste onzer provinciën, en dat veestapel en landbouw in dit gewest alle aanmoediging erlangen, zal buiten allen twijfel gesteld zijn, wanneer men onderstaande naauwkeurige opgave gadeslaat van vee van buitengewone zwaarte, dat in de laatste dagen, meest door Amsterdamsche vleeschhouwers, tot buitengewone prijzen, gekocht is, als: van *P. Jongens*, in de Beemster, een os à *f* 625; van *G. Abbing*, te Purmerende, 2 ossen à *f* 1050; van *Jan Kloek*, in de Beemster, 1 os à *f* 450; van *H. Wessels*, te Edam, 1 os à *f* 400; van *P. Schellinger*, in de Beemster, eene koe à *f* 400; van *Smilink*, in de Beemster, eene koe à *f* 400; van *K. Zomer*, in de Beemster, eene koe à *f* 300; van *P. Groot*, te Hoorn, eene koe en os, zijnde moeder en jong, à *f* 580. Voorts zijn er tusschen de *f* 200 en *f* 300 nog onderscheidene stuks vee verkocht.

'sHERTOGENBOSCH, 23 Maart.

Een noodlottig toeval bragt gisteren eene arbeidzame talrijke familie in het ongeluk. In den namiddag zou de mr. hoefsmid *G. van Hest* een paard beslaan; het dier kantte zich tegen het binnengaan van den hoefstal; door *van Hest* met den toom gehouden en vooruitgetrokken, werd het van achteren met slagen gedwongen; op eenmaal neemt het vurig ros eene vaart, stort zich in den hoefstal en dringt *van Hest* dood tegen een der stijlen; geen het minste teeken van leven gaf hij meer, geen minuut leven schoot hem over; hem werd het leed bespaard om neder te zien op zijne ongelukkige vrouw en talrijk nog geheel onverzorgd kroost.

ZWOLLE, 24 Maart.

In de op gisteren gehoudene vergadering van aandeelhouders in de Overijsselsche kanalisatie-maatschappij is eene commissie benoemd van vijf leden (zijnde de heeren mr. *W. H. Cost Jordens*, mr. *G. Dumbar*, jhr. mr. *J. A. Sandberg*, mr. *B. J. B. van Sonsbeeck* en *G. Salomonson*), om zich bezig te houden met het onderzoek naar de middelen tot dekking van het tekort van 2 ton op het maatschappelijk kapitaal. Deze commissie zal van hare bemoeijingen op den 18den Mei e.k. verslag doen aan den raad van administratie, terwijl de aandeelhouders met den meesten spoed zullen worden bijeengeroepen, om over de door die commissie voorgestelde middelen eene beslissing te nemen.

Er is voorts een voorloopig tarief van tolheffing voor de scheepvaart op de kanalisatie van Zwolle tot aan de Regge aangenomen, met bepaling, dat hetzelve na verloop van één jaar aan eene herziening zal kunnen worden onderworpen.

Bij de beraadslagingen is door den raad van administratie de verzekering gegeven, dat de werkzaamheden aan de vier kanaalsectiën, hangende het onderzoek der bovengenoemde commissie, geregeld zullen worden voortgezet.

— Den 15den l.l. is te Hull in het Victoria's dok van stapel geloopen het daar nieuw gebouwde ijzeren schroefstoomschip *Minister Thorbecke*, eigendom der Zwolsche reederijmaatschappij en bestemd voor de vaart tusschen Zwolle en Hull. Het wordt een prachtig stoomvaartuig genoemd en heeft voor den boeg een beeld, ten voeten uit, vrij wel gelijkende op Zijne Excellentie *Thorbecke*.

LEEUWARDEN, 26 Maart.

Wederom zijn 119 runderen afgemaakt, door longziekte aangetast. — Totaal 7303 runderen.

— Te Harlingen overleed den 19den dr. *J. H. A. Weytingh*, rector der Latijnsche school aldaar, na eene ongesteldheid van weinige dagen. Ruim 25 jaren was hij met vrucht werkzaam, en vierde nog onlangs dien dag, terwijl curatoren en leerlingen hem daarbij bewijzen van hoogachting gaven.

— Men verneemt, dat het voornemen bestaat om op het eiland Schiermonnikoog twee lichttorens en twee wachterswoningen te doen plaatsen; dat het bestek daarvan reeds in gereedheid is en dat tot de aanbesteding in het laatst der maand April, aan het lokaal van het departement van Marine, zal worden overgegaan.

ASSEN, 25 Maart.

Een nieuwe stap tot ontginning der Drentsche heidevelden is gedaan. Door de markgenooten van het Drybersche veld of markte van Dryber, onder de gemeente Beilen, is tot verdeeling van dat veld besloten, hebbende eene grootte van bijna duizend bunders.

— Dat de Drentsche heidevelden thans tot een' aanmerkelijk hoogen prijs stijgen, bewijst de verkooping van de helft van 1/16 waardeel, in de ongescheidene markt van Grollo. Dit geringe aandeel werd op *f* 350 gebragt. Naar dezen maatstaf zou de geheele markt van Grollo, die uit zeventien waardeelen bestaat, eene [illegible] honderd negentig duizend vierhonderd guld[illegible]

— Door Z. M. is [illegible]gekeurd, dat de gemeentebesturen van H[illegible] door de betrokkene collegiën van Gedeputeerde [illegible] worden gemagtigd, om gemeenschappelijk den aanleg van eenen kunstweg tusschen die gemeenten te regelen.

MEPPEL, 25 Maart.

Maandag l.l. had alhier de stemming voor een nieuw raadslid plaats. Slechts 146 stemmen zijn daarbij uitgebragt. Niemand de volstrekte meerderheid verkregen hebbende, zal er eene herstemming plaats hebben tusschen de heeren *J. J. Slot* en *A. G. de Vries*, welke herstemming bepaald is op Maandag den 4den April a.s.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Zaturdag den 27sten Maart.

Aanwezig: de heeren SLOT, V. IMHOFF, LOHMAN, DOORNBOSCH, V. HEIJNINGEN BOSCH, V. HOUTEN, V. CALCAR, UPMEIJER, WICHERS, CREMERS, ONNES, DE SITTER, DOMMERING, QUINTUS, V. ITTERSUM, ROELFSEMA, DE LA FAILLE, TRIP, SWAAGMAN en MEIJER.

In deze zitting worden de volgende zaken in behandeling genomen:

1) *Benoeming van een ambtenaar van den burgerlijken stand.* Het dagelijksch bestuur wenschte de werkzaamheden zoo te regelen, dat aan den heer TRIP werd opgedragen de zrog voor de fabricage en dat voor de zaken van den burgerlijken stand nog een ambtenaar werd benoemd. — De heer CREMERS wordt daartoe met 15 stemmen verkozen.

2) *Concept-besluit tot bepaling van de jaarwedde en percentsgewijze belooning van den collecteur der passagegelden te Martenshoek en de brugwachtster bij de ophaalbrug te O. Hoogebrug.* Ingevolge eene missive van Ged. Staten d.d. den 17den Maart moet, — zoo de raad begrijpt, dat die belooning, ten bedrage van *f* 330, behoort te worden uitgetrokken onder den post no. 58, —, de omschrijving er van worden aangevuld en het daartoe strekkend conc.-raadsbesluit aan hunne goedkeuring worden onderworpen. — Dit raadsbesluit, door burg. en weth. ontworpen, wordt aangenomen.

3) *Benoeming van een lid der raadscommissie voor het brandwezen*, in plaats van den heer CREMERS, die, thans wethouder, voortaan de functien van voorzitter dier commissie zal waarnemen. — De heer SWAAGMAN verkrijgt 18 stemmen, de heeren OUDEMAN en DOMMERING ieder 1. De eerste alzoo met volstrekte meerderheid gekozen laat zich de benoeming welgevallen.

4) *Voorstel om burg. en weth. te magtigen, maatregelen te nemen, dat de Fransche kostschool van wijlen den heer* HÜTER *worde gecontinueerd tot den tijd der gewone zomervacantie* en daartoe over het tractement gedurende het 2de kwartaal te mogen beschikken. Zij meenen dat het in 't belang is der jongelieden om het onderrigt op de gewone wijze door den aanwezigen onderwijzer zoolang te doen voortgaan. Ook de schoolcommissie stemt geheel met de redenen van B. en W. in. — Aangenomen.

5) *Concept-raadsbesluit nopens de regeling der afdeelingen betrekkelijk de begrooting over 1853 en de gasverlichting.* Daar de heer LOHMAN als weth. is ontslagen en de heeren TRIP en CREMERS als zoodanig zijn benoemd, wordt hierbij voorgesteld in de eerste afdeeling den heer TRIP als weth. den heer LOHMAN als raadslid te doen zitting nemen en den heer CREMERS in de 2de afdeeling als weth. te doen zitting nemen. — Aangenomen.

6) *Rapport op een rekest van* R. V. D. LEIJ, *verzoekende de overname door de stad van de door hem aan de noordzijde van het stadshuis voor de botermarkt gestelde stellaadjes, of anders het gebruik er van verpligtend te maken, tegen een gering plaatsgeld.* Een dergelijk adres van CHR. V. D. LEIJ, broeder van den eersten en deelgenoot van hem in dezen, was later nog ingekomen. (Rapporteur de heer V. HEIJNINGEN BOSCH,) — De commissie heeft uit de besluiten van burg. en weth. gezien, dat deze, het nut inziende eener zoodanige inrigting, aan adressant in 1847 het verzoek tot oprigting der stellaadjes en tot ontvangst van een gering stedegeld voor het gebruik hadden toegestaan. De commissie was echter van meening, dat de raad het verzoek van adressant thans grootendeels moest wijzen van de hand, omdat er geene verpligting hoegenaamd bestaat tot overname en het ongeraden is om, zoolang particulieren zich daarmede bemoeijen, het gebruik tegen betaling van plaatsgeld, verpligtend te maken. Mogt ook al de gemeentewet zulks veroorloven, zoo meende zij toch, dat de marktbezoekers tot het komen moesten worden aangespoord en niet afgeschrikt. — Uit eenen mond was zij echter van oordeel, dat ter verbetering van de markt en ter bevordering der surveillance, zoodanige stellaadjes moesten worden opgerigt. Bij de vraag, hoe het best die behoefte te regelen, meende zij, of tegen taxatie de stellaadjes te moeten overnemen, of nog liever, met adressant overeen te komen, dat deze het gebruik er van op de markt afstond en zij adviseerde dus: het dagelijksch bestuur te autoriseren, om aan den eersten adressant of aan beide, naar goedvinden van burg. en weth., bij onderhandsch contract aan te besteden het oprigten en wegbergen der stellaadjes met het onderhoud daarvan voor één jaar en vervolgens om het vrije gebruik daarvan aan de verkoopers af te staan en dit, zoo mogelijk, verpligtend te maken. — Dit rapport zal rondgaan bij de raadsleden.

Na goedkeuring der korte notulen gaat de vergadering uiteen.

GRONINGEN, 28 Maart.

Ingevolge eene missive van den heer S. BLAUPOT TEN CATE, lid der Staten dezer provincie, van den 21sten dezer, daarbij zijn ontslag nemende uit de evengemelde betrekking, volgens art. 16 der provinciale wet, hebben Ged. Staten bij besluit van den 24sten dezer goedgevonden, de voormelde missive aan te nemen voor notificatie en te bepalen, dat de verkiezing van een lid der Staten van deze provincie, ter vervulling der plaats, ter zake voorschreven, in het hoofdkiesdistrikt *Hoogezand* opengevallen, zal geschieden op den tweeden Dingsdag der maand Mei aanstaande.

(*Prov. Blad* no. 35.)

— De militieraad in de provincie Groningen heeft ter kennis gebragt van de belanghebbenden, dat zijne *tweede zitting*, bestemd tot het onderzoeken en beslissen der vrijstellingen van de lotelingen over dit jaar (voor alle reclames, zoo gewone als ligchaamsgebreken), zal gehouden worden in het gewone lokaal van het stadshuis te Groningen, op de navolgende dagen en uren:

Dingsdag den 29sten, Woensdag den 30sten en Donderdag den 31sten Maart voor Groningen, des voormiddags te 9 uur; — Donderdag den 31sten Maart voor Haren en Noorddijk, des middags te 12 uur.

Vrijdag den 1sten April, voor Aduard en Ezinge des voormiddags te 9 uur; — voor Oldehove en Hoogkerk te 10 uur; — voor Grijpskerk en Zuidhorn te half elf; — voor Grootegast en Leek te 11 uur; — voor Marum en Oldekerk des middags te 12 uur.

Zaturdag den 2den April, voor Baflo en Winsum des voormiddags te 9 uur; — voor Eenrum en Kloosterburen te half tien; — voor Leens en Ulrum te 10 uur; — voor Adorp en Bedum te half elf; — voor Kantens en Middelstum te 11 uur; — voor Uskwert en Warffum te half twaalf; — voor Uithuizen en Uithuizermeeden des middags te 12 uur.

Maandag den 4den April, voor Ten Boer, Loppersum en Stedum des voormiddags te 9 uur; — voor 't Zandt en Bierum te 10 uur; — voor Appingedam en Delfzijl te 11 uur; — voor Nieuwolda en Termunten des middags te 12 uur.

Dingsdag den 5den April, voor Hoogezand des voormiddags te 9 uur; — voor Sappemeer te half tien; — voor Slochteren te 10 uur; — voor Noordbroek en Zuidbroek te 11 uur; — voor Scheemda te half twaalf; — voor Midwolde en Finsterwolde des middags te 12 uur.

Woensdag den 6den April, voor Winschoten des voormiddags te 9 uur; — voor Beerta te half tien; — voor Nieuwe Schans te 10 uur; — voor Meeden en Muntendam te half elf; — voor Veendam te 11 uur; — voor Wildervank des middags te 12 uur.

Donderdag den 7den April, voor Nieuwe Pekela des voormiddags te 9 uur; — voor Oude Pekela te 10 uur; — voor Bellingewolde te half elf; — voor Onstwedde en Vlagtwedde te 11 uur; — voor Wedde des middags te 12 uur.

— De heer F. SCHAAF, student in de godgeleerdheid alhier, is met de gouden medaille bekroond, voor het antwoord op de bij de Litterarische faculteit te [illegible] uitgeschreven prijsvraag *over het leven en de verdiensten van* BALTHASAR BEKKER. Het is een gunstig verschijnsel, niet alleen, dat een onzer studenten wordt bekroond op eene vraag, die eene wetenschappelijke beschouwing van BEKKERS leven en verdiensten verlangt, maar vooral ook, dat een onzer godgeleerde studenten die bekrooning ontvangt voor eene Nederduitsche verhandeling, waarin sierlijkheid van vorm en stijl een uitdrukkelijk vereischte was. Dat belooft van den aanstaanden prediker wat goeds.

Met genoegen kunnen wij mededeelen, dat ook de heer J. TELTING, student in de regten aan deze hoogeschool, bekroond is met de gouden medaille, wegens de beantwoording eener juridische prijsvraag: *de crimine ambitus et de sodalitiis apud Romanos.* Eere de hoogeschool, waar zulke blijken gegeven worden van ijverige en naauwgezette studie!

— Men deelt ons mede, dat de toestellen en werktuigen van Caoutchouc vulcanisé, uit de beroemde fabrijk te Parijs, die onder dr. GARIEL's leiding staat, en waarover in het voorlaatste nommer van deze courant werd gesproken, ook hier ter stede de algemeene goedkeuring hebben weggedragen, zoodat dan ook zoowel voor onderscheidene akademische inrigtingen, als door vele bijzondere personen, geneeskundigen, velerlei zaken werden aangekocht. Wanneer men in aanmerking neemt, dat deze nieuwe tak van industrie nog eerst in het begin van hare ontwikkeling verkeert, dan moet men aan die verbetering en uitbreiding der bestaande toestellen enz. eene ongemeen schoone toekomst toekennen.

— Wij vernemen, dat, ten gevolge van de vele en veel tijd eischende formaliteiten, welke door den hier beroepen opperrabbijn, dr. ROSENBERG te *Fulda*, moeten worden vervuld, alvorens bij zijn ontslag uit de staatsdienst en het *Unterthanenverband* van Keur-Hessen kan bekomen, het onmogelijk is, z.w.e.w.'s in stallatie alhier op den door den grooten kerkeraad vastgestelden dag, den 6den April e.k., te doen plaats hebben. De dag zal nu nader definitief worden bepaald.

— Zaturdag l.l. zijn alhier binnengekomen de nieuwgebouwde schooner-galjooten *Industrie*, kapt. H. P. H. PUISTER, van de Wildervank, gebouwd bij R. D. PIK aldaar; en *Annegiena Geziena*, kapt. H. H. SMIT, van de Wildervank, gebouwd bij T. BOK, te Veendam.

— De kollekte voor noodlijdende kerken en personen op gisteren in de Gereformeerde kerken alhier gehouden, heeft opgebragt de som van ruim *f* 220.

— Heden middag is alhier binnengekomen een detachement infanterie, onder geleide van een' officier, komende van Arnhem, ten einde bij het 1ste bataljon van het 8de regement, alhier in garnizoen, te worden ingelijfd. Het korps horenblazers bewees hun de eer, van hen buiten de stad op te wachten, en alzoo naar de kazerne te begeleiden.

— Als eene bijzonderheid betreffende het jaar 1853, en der opteekening allezins waardig, vermelden wij, dat op gisteren, den eersten Paaschdag, onderscheidene personen zich hebben verlustigd met schaatsenrijden op de stadsgrachten en andere wateren bij deze stad.

— Als iets eigenaardigs wordt ons medegedeeld, wij dat bij een' inwoner te dezer stede zich eene hen bevindt, die heden morgen een ei heeft gelegd, dat de opmerkelijke zwaarte had van 10½ Ned. looden.

— Hoewel ons sedert de laatste dagen onderscheidene voorvallen bekend zijn geworden betrekkelijk dienstboden of andere personen, die, door het halen van water in het diep zijn geraakt, kunnen wij echter niet nalaten, het volgende te vermelden: Zekere GRIETJE BRANDS, oud 26 jaren, dienende bij den heer SIJPKENS, boven den steenhouwer ZUITHOF, bij den Boteringepoortenboog, had Zaturdag avond omstreeks zes uur, terwijl zij een' gang water uit het voor genoemde behuizing gelegen diep wilde halen, het ongeluk van den hoogen trap af te glijden en zoodoende in het water te geraken. Door den sterken stroom een eindweegs weggevoerd, hield zij zich nog gelukkig aan een aldaar in het water liggend voorwerp vast. Onderscheidene menschen merkten het ongeluk op, onder welke zekere S. WOLVENGA, oud 18 jaren, van beroep varensgezel, die zich dadelijk in eene boot begaf en wien het met behulp van een' tweeden persoon gelukte de drenkeling van een' anders gewissen dood te redden. Zij heeft bij dit ongeval haar oorijzer verloren, hetwelk heden nog niet was teruggevonden.

— Den 21sten dezer is voor de hoogen raad der Nederlanden, kamer van strafzaken, behandeld het beroep in cassatie, ingesteld door den heer J. R. V. D. P., te *Goënga*, tegen een arrest van het provinciaal geregtshof van Groningen, waarbij met betrekking tot het gemeentehuis van Wijmbritseradeel (in de stad Sneek gevestigd) is beslist, dat geen wet verbiedt, dat een gemeentehuis geographisch buiten het territoir der gemeente is gelegen, en waarbij mitsdien de requirant in cassatie, ter zake van de niet behoorlijke aangifte van de geboorte van zijn kind aan het gemeentehuis (te Sneek), maar alleen ter woonstede van den ambtenaar van den burgelijken stand *binnen zijne* gemeente, tot gevangenisstraf en geldboete is veroordeeld. Mr. D. LÉON, die ook voor den requirant voor het prov. hof in Groningen was opgetreden, heeft ook nu wederom voor den hoogen raad het onregtskundige, onaannemelijke, ja zelfs ongerijmde trachten te betoogen, dat z i in die beslissing was gelegen, en heeft op dien grond geconcludeerd tot cassatie van het beklaagde arrest. De conclusie van den advokaat-generaal DEKETH is bepaald op den 4den April.

— Dingsdag l.l. is door den ontvanger der registratie te Winschoten, ten overstaan van den notaris mr. R. DE SITTER, in het logement van H. B. HAZELHOFF, te Bourtange, overgegaan tot de openbare veiling van de gronden, uitgemaakt hebbende de vestingwerken van het fort Bourtange, eenige gebouwen en gronden in de binnenruimte van het fort, enz., te zamen 76 percelen, welke gezamenlijk hebben opgebragt *f* 18598. — Omtrent sommige moet nog hoogere goedkeuring worden afgewacht.

— Omtrent de longziekte, welke sedert de laatste dagen in onderscheidene streken dezer provincie is waargenomen, zijn heden geene nadere berigten ingekomen.

— Wij vernemen, dat het voornemen bestaat, een' nieuwen polder in te dijken achter *Uithuizen*, tot eene uitgestrektheid van 800 bunders.

— Laatstleden Vrijdag is wegens de schapendieverij onder Leegkerk, welke wij in ons vorig no. berigtten, een man gearresteerd omstreeks 25 jaren oud; bereids moet hij zijne schuld beleden hebben. Hij is ongetrouwd en kon door handenarbeid zeer goed in zijne behoeften voorzien. Om een gewin van 2 à 3 gulden beroofde hij een oppassenden, met zwaar gezin belasten arbeider voor eene waarde van wel 18 gulden.

— In ons vorig no. hebben wij gemeld dat P. G. BAKKER, na het tegen hem ingestelde onderzoek wegens de aanranding onder *Hoogezand*, ontslagen was, omdat hij zijn alibi zoude hebben aangetoond, en alzoo ten onregte zoude zijn beschuldigd. Wij zijn nu verzocht te melden, dat hij ontslagen is, dewijl de aanranding niet wettig kon worden bewezen, doch dat een alibi niet is aangetoond.

— Wij ontvangen van eene geachte hand de volgende mededeeling:

„De zoo heilzame zaak tot afschaffing van sterken drank wordt tegenwoordig in onderscheidene streken onzer provincie niet alleen ter sprake gebragt, maar ook zeer ter harte genomen. De afdeeling *Hoogezand* bestaat thans uit 40 leden, zijnde 29 mannen en 11 vrouwen, benevens twee jeugdige welgezinden, die zich allen verbonden hebben, geen sterken drank meer te zullen drinken noch aan anderen te schenken.

„Daarenboven zijn er 26 begunstigers, die het doel der vereeniging jaarlijks met eene geldelijke bijdrage ondersteunen. De maandelijksche vergaderingen worden geregeld, meestal op den eersten Dingsdag van iedere maand gehouden, die met belangstelling door de leden worden bijgewoond, terwijl er mede *niet*-leden worden toegelaten, opdat ieder zich van het goede doel der vereeniging kunne overtuigen. Er is een *bier-* en *koffijhuis* opgerigt, waar geen sterke drank wordt geschonken en alle spelen worden geweerd.

„Zelden ziet men thans, zoo als vroeger het geval was, borrels aan het werkvolk uitschenken, waardoor niet alleen het misbruik maar ook het gebruik van sterken drank hand over hand afneemt, en waardoor de zedelijkheid niet weinig wordt bevorderd.

„Als een treffend voorbeeld wordt aangehaald, dat een scheepsbouwmeester als begunstiger der vereeniging was toegetreden en daarom ook geen sterken drank meer aan zijne knechten wilde aanbieden, terwijl hij vroeger jaarlijks wel voor drie- à vierhonderd gulden aan jenever uitschonk.

„Hoe veel nuttiger zal dit geld voortaan kunnen besteed worden, vooral wanneer het nu ten voordeele van de arbeiders in de spaarkas wordt gebragt.

„Wij hebben alle redenen te mogen verwachten, dat er ook binnen kort te Leens, Uithuizen, Onderdendam en Appingedam afdeelingen der bovengenoemde vereeniging zullen opgerigt worden."

— Men berigt uit *Muntendam*, d.d. 23sten Maart, het volgende: „Met genoegen hebben wij vernomen, dat er op Maandag den 28sten Maart, des namiddags te 2 uur, in het kerkgebouw alhier, een godsdienstig zangfeest zal worden gehouden, waarvan de opbrengst zal strekken ten voordeele van het fonds der werkinrigting."

— Uit *Wildervank* wordt van den 25sten dezer geschreven: „Woensdag avond l l. had er ten huize van den logementhouder *R. L. Rijkens*, alhier, eene bijeenkomst plaats van de veehouders uit deze gemeente, ten einde eene onderlinge verzekering daar te stellen tegen onverhoopte verliezen van vee door de zoo zeer gevreesde longziekte. Al de uitgenoodigden waren aanwezig en, na een bestuur gekozen te hebben, verklaarde aanstonds een groot deel der aanwezigen aan deze onderlinge verzekering deel te willen nemen, zoodat deze maatschappij als gevestigd kan worden aangemerkt."

— Naar men ons berigt, wordt er sedert eenigen tijd ijverig gewerkt om aan den westkant van het diep te *Borger-Compagnie* voorlangs de behuizingen aldaar een wagenweg aan te leggen. Verscheidene landbouwers dit belang gevoelende, hebben zich reeds tot het doel aangesloten en het is te voorzien dat al de hinderpalen, welke nog eene volkomene daarstelling verhinderden, eerlang zullen zijn weggeruimd.

— Wij vernemen, dat aanstaanden Dingsdag, den 29sten dezer, ten huize van den logementhouder *H. Trox*, te Stads-Kanaal, een declamatorium gehouden zal worden, ten voordeele der algemeene armen aldaar, hetwelk afgewisseld zal worden met zang. Zoo ziet men de kennelijkste blijken van vooruitgang dezer zoo bloeijende veenkolonie; zoo blijkt ten duidelijkste hoe zeer men ook dáár bedacht is om het lot van de behoeftigen te helpen verzachten, en het is onze welmeenende wensch, dat de verwachting, welke men van bovengemelde pogingen koestert, eene heerlijke uitkomst moge hebben.

(*O. Ct.*)

— Uit *Annerveen* berigt men ons, van den 27sten, dat op den stal van den landbouwer H. Meijer aldaar, de besmettelijke longziekte is uitgebroken. Door den rijksveearts Mos, te Assen, is 't noodige onderzoek gedaan en kennis gegeven aan de bevoegde autoriteiten.

De koude is, volgens Spaansche bladen, in vele streken van Spanje buitengewoon sterk geweest. De Duero is bij Soria en Toro met ijs bedekt geweest. In geheel Kastilië lag de sneeuw eenige voeten hoog. De landman is hierover zeer verheugd; want hij is gewoon te zeggen: *Anno de nieves, anno de bienes!* (een sneeuwjaar, een goed jaar).

Staathuishoudkunde en Landhuishoudkunde.

Als er twee wetenschappen zijn, die men met regt zusters noemen mag, dan zijn het staathuishoudkunde en landhuishoudkunde; maar hoe weinig wordt haar onderling innig verband tot elkander, vooral door de landhuishoudkundigen in Nederland, nog gevoeld. Hierin zijn wij zeer ten achteren bij den wetenschappelijken landbouwenden stand in andere landen, en velen gelooven ter goeder trouw, dat het genoeg is, als men algemeen den aard van zijnen grond, de vruchtbaarmaking en alle gewone handelingen in den landbouw goed kent, om den vaderlandschen bodem zoo veel mogelijk te laten voortbrengen; dit is evenwel eene grove dwaling. Men moet de staathuishoudkunde raadplegen om te weten, hoe de landbouwkundige voortbrenging haar hoogste toppunt bereiken kan; men moet het verband kennen tusschen den landbouw en de andere takken van volksbestaan en hunne onderlinge werking op elkander. Men behoort rigtige denkbeelden te koesteren, omtrent den aard der bescherming, die men van de regering vraagt. Men moet den invloed kennen der zoo onderscheidene pachtstelsels, een onderwerp, waarover bijna niemand hier te lande nadenkt, den invloed der tienden, van het hypotheekstelsel. Men moet weten, hoe men voordeelige markten voor zijne produkten bekomen kan; in welke gevallen de kleine kultuur, in welke die op groote schaal de voorkeur verdient, en wat al menigvuldige vraagstukken meer, waarbij de minste landbouwer, de kleinste pachter belang heeft.

Wij hopen nog eens, over ons geheel platteland, leesgezelschappen van landbouwkundige geschriften en volks-bibliotheken opgerigt te zien. De landbouwkundige genootschappen kunnen zich geen nuttiger, schooner taak voorstellen.

Inmiddels bevelen wij onzen landhuishoudkundigen, die geene wetenschappelijke vorming versmaden, behalve de vele staathuishoudkundige werkjes in den laatsten tijd hier te lande in het licht verschenen, vooral de lecture aan van het tijdschrift van staathuishoudkunde en statistiek, door den heer mr. B. W. A. E. Sloet tot Oldhuis.

In de rubriek: de grondtrekken der staathuishoudkunde, zijn al de bovenvermelde punten, waarin de staathuishoudkunde met den landbouw in aanraking komt, behandeld, voornamelijk met het oog op den vaderlandschen landbouw. Bovendien zijn daarin voortdurend beredeneerde statistieke mededeelingen omtrent verschillende takken van den vaderlandschen landbouw geleverd, te veel, om ze hier op te noemen; doch wij besluiten met te verklaren, dat b. v. de groote boeren onzer kleistreken bezwaarlijk een nuttiger lektuur zouden kunnen vinden, dan de beschrijving van den landbouw, zoo als die door Geert Reinders, op het erve Groot-Zeewijk in Groningen, gedreven wordt, voorkomende in het 7de d., 3de stuk. – Dit tijdschrift kost buiten inteekening slechts den matigen prijs van *f* 6.50 per jaargang.

(*Landbouw-Courant.*)

De eerste aanwending van den Stoom op de Scheepvaart.

Men heeft tot nog toe in de meening verkeerd, dat de Amerikaan Fulton het eerst den stoom als beweegkracht der schepen in toepassing heeft gebragt. Dit is evenwel niet het geval. De Fransche *Moniteur* bevat een uitgebreid artikel, waarin wordt aangetoond, dat de markies Claude François Dorothée d'Albans de Jouffroy, in het jaar 1776, op den Doubs het eerst heeft getracht, schepen door middel van stoom in beweging te brengen. Dit heeft Fulton zelf erkend en hij heeft den markies ook de eer der uitvinding gegeven. Jouffroy nam in het jaar 1783 eene tweede proef met zijne stoomboot op de Saône en stoomde naar Lyon, stroomopwaarts naar het eiland Barbe. De uitvinding was daar, maar den markies ontbraken de middelen om daarvan op grootere schaal nut te trekken. Hij wendde zich tot de Fransche akademie, en vroeg voor zijne uitvinding een octrooi van 15 jaren. Men antwoordde hem echter, dat men eerst nog eene proef van hem wachtte en hij eerst een verslag van de werking en de constructie van zijn stoomwerktuig diende te geven. De markies de Jouffroy geraakte gedurende eenigen tijd in het vergeetboek, doch kwam in 1816 weder met zijne uitvinding voor den dag; nu vond hij toch vrienden, die hem in de verwezenlijking van zijn denkbeeld ondersteunden; hij verkreeg een patent voor zijne uitvinding en bouwde op 65jarigen leeftijd eene nieuwe stoomboot, *Charles-Philippe* genaamd, die echter niet aan de verwachting beantwoordde. Nu zonderde de markies, door dit mislukken hopeloos geworden, zich geheel van de wereld af en stierf in 1832.

Eerst in 1839 maakte Arago het publiek op Jouffroys uitvinding opmerkzaam en in 1840 wijdde Couchy, lid van het Instituut, eene uitgebreide verhandeling aan den markies de Jouffroy, den eigenlijken uitvinder der stoomschepen.

Handel en Scheepvaart van Oostfriesland, in 1852.

Door den Nederlandschen consul te *Emden* is, onder dagteekening van den 16den dezer, mededeeling gedaan van het navolgend verslag omtrent den handel en de scheepvaart in de provincie Oostfriesland gedurende 1852.

Er zijn, wat den handel in het algemeen betreft, schier geene noemenswaardige zaken gedaan, en ten aanzien der koloniale producten en andere handelsartikelen moet men zich, bij gebrek aan geschikte middelen van gemeenschap met het binnenste van Duitschland, tot consumtie-handel beperken. En het is nog de vraag of de Hannoversche schepen een regtstreeksch aandeel aan den overzeeschen handel zullen kunnen nemen, wanneer de spoorweg van Emden op Munster en Bonde mogt voltooid zijn.

De geheele handelsbeweging met vreemde werelddeelen heeft zich, in 1852, bepaald tot den regtstreekschen invoer uit Amerika van 2 ladingen tabak en tot een schip met meest uit de provincie vertrokken landverhuizers. Het verlies dat door intredende flaauwte in den graanhandel gedurende den zomer was geleden, is later eenigzins vergoed door de vele bestellingen in het najaar, naar Engeland, tot klimmende prijzen.

Het getal der in 1852 binnengekomen schepen bedraagt voor de geheele provincie Oostfriesland 1349 Hannoversche, 318 Nederlandsche, 21 Engelsche, 2 Belgische, 2 Hamburger, 24 Oldenburgsche, 3 Pruissische, 4 Zweedsche schepen, 1 Spaansch en 1 Russisch schip, te zamen 1725, metende 45,606 roggelasten.

Het getal der uitgezeilde schepen bedraagt voor de geheele provincie 1677, metende 46,242 roggelasten.

De vrachtvaart is het geheele jaar door zeer nadeelig geweest; slechts weinig schepen zullen voordeel genieten bij de kleine vaart op de Oostzee en de Middellandsche zee; enkele schepen vonden rekening bij vrachten voor de Zwarte zee en Amerika.

Met den scheepsbouw is het wederom zeer traag geweest, zijnde slechts tegen het najaar één schip van 130 lasten en één van 50 l. op stapel gezet, waarvan het eerste bijkans gereed is, terwijl te Papenburg 19 nieuw gebouwde schepen, metende 1600 roggelasten, te water gelaten zijn.

In 1852 zijn in de haven van Emden 42 schepen onder Nederlandsche vlag binnengekomen, waaronder 3 nog aldaar overwinteren, metende te zamen 1242 lasten. In het getal der binnenkomende Nederlandsche schepen vindt sedert 1849 eene vermindering plaats, daar hetzelve in dat jaar 61, in 1850 64, in 1851 slechts 46 bedroeg; echter moet, in de laatste jaren, de Groninger beurtman, met ongeveer 12 reizen, of 264 lasten, en andere kleine schepen met 100 à 150 lasten daarbij worden geteld, zoodat het verschil tusschen 1852 en 1849, toen het aantal lasten 1900, en 1850, toen hetzelve 1647 lasten bedroeg, niet zoo groot blijft. De opheffing der *f* 2 op granen, met nationale schepen in Nederland ingevoerd, werkt dus niet zoo nadeelig als men had moeten vermoeden, daar er in de laatste jaren weinig granen, en meestal maar koolzaad, naar Nederland heeft kunnen worden verzonden.

Van de 42 bovengemelde schepen onder Nederlandsche vlag hadden 6 te Emden overwinterd.

Te *Norden* zijn gedurende 1852 aangekomen 19 schepen onder Nederlandsche vlag, metende 472 lasten.

Aan het Hannoversch wachtschip zijn, gedurende 1852, 209 schepen onder Nederlandsche vlag in- en uitgeklaard, metende 4587 lasten.

Te *Papenburg* kwamen gedurende 1852, 105 zeeschepen, metende 5217 lasten, en te *Halte* 183 zeeschepen, metende 3449 lasten, en 164 dito in ballast, metende 4414 lasten.

Het verkeer op de *Eems* bij Lingen, geschiedde met 1195 schepen, waaronder 164 in ballast.

Van koolzaad was de oogst ruim ⅓ minder dan in 1851, de kwaliteit was gewoon, echter droog en hard.

Aanvankelijk besteedde men 30 louis d'or, later slechts 28, doch dezelve steeg weder tot 29 à 30 louis d'or.

De haver leverde, zoowel wat kwantiteit als kwaliteit betreft, een goed gewas; bij de aanhoudende hooge prijzen voor Engeland zijn de oude voorraden niet alleen opgeruimd, maar is zelfs reeds de helft van den nieuwen oogst verscheept. Dagelijks gaan ladingen naar Engeland, zoodat, als de prijzen zich aldaar staande houden, weinig voorraad in het voorjaar meer voorhanden zal zijn. Men betaalt voor 70 à 80 pond bouwhaver 9 à 11, voor 60 à 70 pond voerhaver 8 à 9¼ louis d'or

Paarden en rundvee hebben eene goede vraag gevonden en de prijzen waren voldoende. Voor vet vee was er nog al vraag voor Hollandsche rekening; ook zijn eenige ladingen vette varkens door handelaars uit Delfzijl opgekocht, zijnde de prijzen daarvoor van 15 cents tot 20 à 24 cents per pond gestegen.

De in 1852 te Emden in- en uitgevoerde hoeveelheid granen bedroeg:

	Invoer.		Uitvoer.	
tarwe	841 lasten	3 zakk.	813 lasten	10 zakken
rogge	793 „	2 „	283 „	11 „
gerst	244 „	27 „	22 „	15 „
haver	6938 „	14 „	5269 „	24 „
boonen	742 „	22 „	507 „	3 „
koolzaad	1197 „	29 „	1860 „	29 „
lijnzaad	67 „	15 „	63 „	
boekweit	194 „	17 „	232 „	
erwten	82 „	28 „	110 „	7 „
aardappelen	653 „	26 „	69 „	
Totaal	11,757 lasten	3 zakk.	Totaal 9231 lasten	9 zakken.
boter	14,888⅓ vaten van 25 Ned. ponden		boter 306⅝ vaten	
kaas	19,803 stuks „ 10 „ „		kaas 2620 stuks	

Bij deze opgave is op te merken, dat daaronder niet begrepen zijn de goederen welke per wagen kwamen. Zoo is de uitvoer van boter en kaas veel aanzienlijker, daar die artikelen meestal per as naar het binnenland van Duitschland verzonden worden.

Omtrent de te velde staande gewassen worden tot nu toe geene klagten vernomen, behalve wat aangaat koolzaad, hetwelk ten gevolge der regens kwijnende is.

Longziekte van het vee. — Uitvinding van M. Willems.

Zaterdag lest heeft in eene der zalen van het stadhuis te Hasselt, eene byeenkomst plaats gehad van stokers, die elkander wilden verstaen, om eene medalle te doen slaen ter eere van M. den doctor Willems, en om den weldoener een banket aen te bieden, die zoo gelukkig het runderras van de schrikkelyke plaeg heeft bevryd, welke hetzelve zoo lang teisterde.

Natuerlyk had Willems, gelyk alle gewezere, tegenwoordige en toekomende uitvinders, met vele moeijelykheden te kampen; natuerlyk wilden velen in den eerste weinig geloof hechten aen de schoone uitwerkselen, door de inenting verkregen, en betwyfelden de meesten de kracht van het redmiddel, welke de Hasseltsche geneesheer wilde invoeren. De mensch is nu eenmael zoo, dat hy maer zelden eene verbetering, hoe groot, hoe heilzaem ook, hoezeer ook gebleken en bewezen, van eerst af als goed en deugdelyk wil erkennen. Ook vormde zich weldra eene kleine oppositie tegen den uitvinder. Men beschuldigde hem van kwakzalvery. Dit is te vergeven, want men moet van den anderen kant ook in aenmerking nemen, dat het publiek sedert eenigen tyd nooit meerder met zoogezegde souvereine redmiddelen voor vele kwalen is bedrogen geworden. Nog meer, wy zelve willen gereedelyk bekennen, dat wy by 't vernemen der eerste geruchten, betreffende de nieuwe uitvinding tegen de longziekte, zoo ongeloovig waren als iemand, en dat wy eerst later, toen wy herhaalde malen de voortreffelyke uitslagen der longziekteinenting hoorden roemen, zagen bestadigen, door menschen, die in de gelegenheid waren, met kennis van zaken te oordeelen, dat wy toen eerst, zeggen wy, geloovig begonnen te worden, en de uitslagen van des doktoors kunde niet meer in twyfel trokken.

Thans hebben die uitslagen zoo vele menschen reeds overtuigd, dat eene verdere ongeloovigheid, in hardnekkige verblindheid zoude beginnen te ontaerden. Het gouvernement heeft alle mogelyke voorzorgen doen nemen, om de gevolgen van de inenting juist te kennen, en alles is komen bewyzen, dat de uitwerkselen van het redmiddel werkelyk zoo zyn, als M. Willems ze opgaf. Onder de persoonen, wier getuigenis by die bestadiging veel afdoet, zien wy voorname veekweekers, bekwame en verlichte landbouwers, stokers, groote grondeigenaers, enz., kortom alle menschen, die er geen belang by hebben iemand omtrent den uitslag der inenting te bedriegen, en die wel in staet zyn om over dezen grondig te oordeelen.

Onder degene, die zelve proeven van de uitvinding hebben willen nemen, zyn er die eerst op eene heel kleine schael, dat is met zeer weinig beesten hebben beginnen te werken. Anderen hebben in eens al hunne runderen doen inenten. De uitslag is by de eenen, zoowel als by de anderen, zoodanig geweest, dat zy geestdriftige voorstanders en verspreiders van de inenting zyn gevonden. Over het algemeen hebben zy na de inenting geene dieren door de longziekte meer verloren, dan enkele, die reeds deerlyk van de ziekte waren aengedaen, op 't oogenblik, dat men de inenting bewerkstelligde.

(*Vl. Stem.*)

Ida Pfeiffer.

Gelijk bekend is, heeft de beroemde reizigster, mevr. Ida Pfeiffer, in den laatsten tijd hare togten ook tot een gedeelte van Nederlandsch Oost-Indië uitgestrekt. Overal schijnt zij door de Nederlandsche autoriteiten wél ontvangen te zijn en de noodige hulp en ondersteuning gevonden te hebben. Hare gewaagde en wél volbragte reis door een gedeelte van Borneo schijnt haar in Aug. l.l. aangemoedigd te hebben, tot het beproeven van een nog veel gewaagder togt in de Battalanden, in het noordelijk gedeelte van het eiland Sumatra, maar, volgens onlangs ontvangen berigten, moet zij daarbij zeer slecht gevaren zijn. Nog slechts voor een gedeelte zijn de Batta-landen, wier bewoners, gelijk bekend is, nog menschen-eters zijn en tot de merkwaardigste volksstammen van den Indischen Archipel behooren, aan het Nederl. gouvernement onderworpen.

In die landen bevindt zich, naar men meent, een groot meer, gewoonlijk het meer van Toba genoemd, dat, behalve voor drie eeuwen door Mendez de Pinto, wiens waarheidsliefde echter door velen zeer wordt verdacht, vermoedelijk nog nimmer door eenig Europeaan is bezocht. Naar dat meer van Toba wilde mevr. Pfeiffer een ontdekkingstogt beproeven. Zij had, indien wij wel onderrigt zijn, van den gouverneur der westkust van Sumatra den raad ontvangen, om, zoo zij volstrekt haar plan wilde doorzetten, die reis te doen in gezelschap van een Nederlander, die grondig bekend is met de taal en zeden der Battas. Op haar goed geluk vertrouwende, sloeg zij echter dien raad in den wind, en, terwijl zij slechts 3 Sp. matten mede nam en maar één Battah als gids verlangde, die haar door den civielgezaghebber van Padang-Sidiempoean werd verstrekt, trok zij geheel alleen over Sipierok de Batta-landen in. Hier ondervond zij weldra de grootste moeijelijkheden; zij werd op de meest ongastvrije wijze ontvangen; wanneer zij om wat voedsel verzocht, werden de spijzen haar als aan een hond toegeworpen, men dreigde zelfs haar te zullen opeten en door bedreigingen en mishandelingen werd zij gedwongen terug te keeren. Daar het opeten van eene *vrouw* bij de Battahs even ongehoord is, als de ongastvrije en barbaarsche ontvangst, die zij daar zou ondervonden hebben, is de zaak misschien alleen aan haren Battahschen gids te wijten, die gedrongen iemand te geleiden, met wie hij geen enkel woord kon spreken en van wie hij, bij haren geldvoorraad van 3 Sp. matten, geene groote belooning kon verwachten, zijne landgenooten zal verzocht hebben, het vrouwtje wat bang te maken, om zich zoo spoedig mogelijk van haar te ontslaan. Daar mevr. Pfeiffer gewoon is spoedig hare reis-avonturen aan de wereld mede te deelen, zal zij ons zeker zelve weldra een uitvoerig berigt van hare ontmoetingen geven. Intusschen heeft deze zaak voor onze koloniën en voor onze landgenooten een zeer ernstig karakter. Daar de Battahs, niets van Duitschland wetende, geen onderscheid kunnen maken tusschen Duitschers en Nederlanders, moeten die beleedigingen worden beschouwd als aan een Nederlandsch onderdaan aangedaan. Wanneer die gepleegde moedwil straffeloos blijft, dan zal geen Nederlander zich meer in de Battalanden kunnen wagen, zonder aan al hunnen euvelmoed blootgesteld te zijn. Daarom is het zeer te hopen, dat aan deze zaak gevolg zal worden gegeven, en het Nederlandsch gezag zich krachtig zal doen gevoelen onder volksstammen, die tot hun eigen heil den invloed van Europesche wetten, orde en veiligheid zoo zeer behoeven, wat alleen door een geregelde inbezitneming mogelijk schijnt.

(*Amst. Ct.*)

De *National Temperance Chronicle* geeft de volgende statistiek van de misdaden in Londen, waarnevens die van New-York gesteld wordt.

	Londen.	New-York.
Kinderen in misdaad onderwezen	16 000.	3,000.
Helers van gestolen goederen .	5,000.	1,000.
Spelers van beroep	15,000.	2,600.
Bedelaars	25.000.	2,000.
Dronkaards	30.000.	10,000.
Aan den drank verslaafden . . .	180,000.	80,000.
Ontuchtige vrouwen	150,000.	50,000.
Dieven	50,000.	5,000.

Hoe Victor Hugo schrijft.

„In de wetenschap wordt het tal van wonderen voltooid: ze maakt uit katoen een ontploffend salpeter, uit den damp een vaardig ros, uit de kolom van Volta een' werkman, uit de electrische vloeistof een' renbode, van de zon maakt ze een schilder! Zij besproeit zich met onderaardsch water, in afwachting, dat ze zich verwarmt aan 't centrale vuur van den aardbol, zij opent voor eene dubbele oneindigheid twee vensters: den teleskoop voor 't oneindig groote, den mikroskoop voor 't oneindig kleine. Hier vindt ze een afgrond van insekten, daar een afgrond van sterren, die beide 't bestaan van God prediken. Zij verdelgt den tijd, zij verdelgt de ruimte, zij verdelgt het lijden. Ze schrijft een brief van Parijs naar Londen, en ontvangt het antwoord binnen tien minuten. Zij neemt het dijbeen van den mensch weg — en de mensch zingt en glimlacht."

(*Ingezonden.*)

Friesche Letterkunde.

Gaf het *Selscip foar frysce tael* en *scriftenkinnisse* (Gezelschap voor friesche taal en letterkunde) door de uitgave van zijne *Iduna* en *Swanneblummen* onlangs weder blijken van voortdurende werkzaamheid, ook de boekhandelaar E. Ippius Fockens te Franeker betoonde, blijkens de hier achter geplaatste advertentie, in den laatsten tijd zijn ijver, om de letterkunde van zijn gewest met nieuwe voortbrengselen te verrijken. De *Frysce Huesfrjeun*" (Huisvriend), die met 1853 zijn derde jaar is ingetreden, en andere werkjes, waaronder een met niet onverdienstelijke versjes voor kinderen, zullen zeker bij allen, die de taal des lands verstaan, een gunstig onthaal vinden.

Wij vestigen de aandacht onzer lezers hier nogtans bovenal op den *Nieuwen Frieschen Volksalmanak*" voor 1853, eerste (van de geheele reeks achttiende) jaargang, die in den predikant A. Wassenbergh een bekwamen redacteur en in de hh. Telting, de Haan Hettema, Jr. Baerdt van Sminia, wijlen van Halmael, dr. J. H. Halbertsma en anderen degelijke medearbeiders heeft gevonden. Wat deze over de dichters Simon en Jan Althuijsen, over friesche kleederdragten en eigennamen, over de kerken, kloosters en voormalige gasthuizen te Leeuwarden, enz. leveren, is wezenlijk in meer dan één opzigt belangrijk. Eenig mengelwerk dient tot afwisseling, en een overzigt van de stukken, die in de vorige jaargangen van den Frieschen Volksalmanak voorkomen, sluit de rei.

De uitvoering is net. Tot proeve van friesche kleederdragt in 't midden van de zestiende eeuw stond Jr. van Sminia uit zijne verzameling de portretten van twee echtelieden uit dien tijd af. Ze zijn keurig op steen gebragt en strekken het boekske tot sieraad, schoon wij in Tjalling van Camstra onmogelijk een o u d man (zie bl. 47) herkennen kunnen. Zijn glad gezigt, zonder een schijn van plooi of rimpel, schijnt veeleer dat van een bloeijenden jongeling. Gr.

Kerknieuws.

Hoogezand, 28 Maart. Wegens het aanstaande vertrek van ds. *J. M. van Loon* naar Kampen, is door den kerkeraad op heden een twaalftal gemaakt, alphabetisch gesteld, bestaande uit bb.: *Brouwer*, te Oudkerk; *Boekhoudt*, te Krewert; *Sinninghe Damsté*, te Bellingwolde; *van Duinen*, te Vledder; *Heerspink*, te Gieten; *Hendriks*, te Kolham; *Huisers*, te Farmsum; *Maugh Meijer*, te Vries; *Prins*, te Kampereiland; *Witteveen*, te Huizum; *H. Wijbeling*, kandidaat en *van der Zwaag*, te Dronrijp.

Ds. *Poortman* te Sybecarspel heeft thans het beroep naar Leerdam, waarvoor hij vroeger bedankt had, aangenomen.

— Op Woensdag j.l. is te Scherpenzeel c. a. tot predikant beroepen de weleerw. zeer gel. heer *H. D. Ouwersloot*, predikant te Makkinga.

— Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden van de Ned. Herv. gemeente te Dordrecht, onder de klassis van dien naam, op *W. I. O. Sluiter*, *Izn.*, pred. te Wijhe; van de Herv. gem. te Hempens en Teerns, onder de klassis van Leeuwarden, op *P. A. Koppius*, pred. te Rottevalle; van de Herv. gem. te Grootegast en Doezum, onder de klassis van Groningen, op *B. J. Broese*; van de Herv. gem. te Garijp en Suameer, onder de klassis van Leeuwarden, op *A. Mac Pherson*, pred. te Hierden; van de Herv. gem. te Oss, c. a., onder de klassis van 's Hertogenbosch, op *J. A. Timmerman*, pred. te Engelen, c. a.; van de Evang. Luth. gemeente te Middelburg, op *J. H. W. Buckmann*; pred. bij de Evang. Luth. gem. te Tiel.

Smilde, 22 Maart. Eindelijk staat de vacature bij de Afgesch. gemeente te dezer plaatse weer vervuld te worden. De weleerw. heer *E. Smidt*, pred. te 't Zandt, provincie Groningen, door haar beroepen, heeft dit beroep aangenomen, waarvan heden berigt is ontvangen.

Correspondentie.

Een artikel van ds. J. van Waning Bolt, waarin deze zich verklaart tegen weekfeestdagen, *quand même*, achten wij voor onze Cour. minder geschikt en ook overbodig, nu de schrijver een apart werkje over dat onderwerp bij den heer J. Oomkens het licht doet zien.

Te Groningen, bij de Erven C. M. van Bolhuis Hoitsema.

..., *v. d. Laan* Hermanus, van Bergen. — Te Brouwershaven 24 Maart, *Hagers* Margaretha Ida, van Soerabaija. — Te Vlissingen den 23 Maart, *Dik* Catharina, van Galatz. — Te Corfu den ... Maart, *Schippers* Harmina Annechiena, van Amsterdam, met ... — Te Sevilla den 15 Maart, *Bosker* Ida Jacoba, van Hull. — ... Liverpool den 21 Maart, *van der Wijck* Annechiena, van Lon...rrij. — Te North Shields den 21 Maart, *Engelsman* Christina, ... Rotterdam; den 22sten *Schaap* Bernhard en Eliza, van Lon... — Te Dundee den 20 Maart, *Smit* Hendrika, van Bremen. — ... Yarmouth den 19 Maart, *de Jonge* Twee Gezusters en den ... *Pleg* Jonge Schalk, beide van Rotterdam; *van der Zee* ..., van Wormerveer. — Bij Deal den 23 Maart, *Tap* Maria ..., van Lissabon naar Hamburg. — Bij Dungeness den ....de Antilope, van Bordeaux naar Amsterdam. — Bij Goudstaart 20 Maart, *Hazewinkel* Jonge Hendrik, van Lissabon naar Dant...; *de Groot* Magrieta Gesina, van Antwerpen naar Liverpool. — ... Limerick den 22 Maart, *Meijer* Nicola Uil, van Ibraila. — Te ...haven den 20 Maart, *Bakker* Jonge Tijs, van Antwerpen naar ...stock. — Op de Elve den 21 Maart, *Olthoff* Abeldina, van Am...dam; den 22sten *Visser* Tietje, van Delfzijl.

...ertrokken van Amsterdam den 23 Maart, kapit. *Veenstra* Schoon...bond, naar Soerabaija; *Klok* Hunderen, naar Lissabon; den ...en *Wildschut* Sara, naar Suriname; *Bos* Elisabeth, naar Stettin; ... 26sten *Feddes* Gezina, naar Harburg. — Van Texel den 24 ...rt, *de Boer* Koophandel, naar Batavia; *Spaanderman* Piet Hein, ... Curaçao; *Borchers* Lewe van Nyenstein, naar Londen; den ...en *Wildeboer* Maria, naar Lissabon; *Wilmink* Hermanna Wil...k, naar Dublin; *Pekelder* Heidewyka, naar Newcastle; *de Haan* ...vincie Overijssel, naar Hull; *Zoeler* Cathatina, naar Rostock; ... Annechina, op avontuur. — Van Helvoet den 24 Maart, ...man Niessina Schuringa, naar Newyork; *Karsijns* Hillechina ...one, naar Glasgow. — Van Brielle den 24 Maart, *Kwint* Hen... Gesina, naar Newrij; den 25sten *Doewes* Harmonie, naar ...ldy; *Potjer* Dankbaarheid, naar Dundee; *Puister* Rieka en *Jonge* Castor, beide naar Grangemouth; *Woudstra* Vriendschap, ... Sunderland; *van Wijk* Jenny, naar Bergen. — Van Maassluis 25 Maart, *Valom* Agatha, naar Newcastle. — Van Triest den ... Maart, *Visser* Zephyr, naar Galatz. — Van Deal den 21 Maart, ...er Feika Jantina, van Londen naar ....; den 22sten *Jager* ...ne Agatha, naar Galatz. — Van Liverpool den 19 Maart, *van ... Plas* Kortenaar, naar Melbourne; den 21sten *Hofker* Estafette, ... Sydney; den 21sten *Boerhave* Arendina Elisabeth, naar Rot...m; *Jager* Betina, naar Konstantinopel; *Kuiper* Phoenix, naar ...werpen; *Klasen* Margrieta, naar Lubeck.

...ELFZIJL, 26 Maart. Binnengekomen den 23 Maart, kapit. ...man Eben Heëzes, van Halte; den 26 *Strakholder* Annette, ... Norden naar Amsterdam.

...ertrokken den 24 Maart, kapit. *Bilker* Thaletta, van Hull naar ...; den 25sten *Uil* Stad Haarlem, naar Odessa.

...UTKAMP, 27 Maart. Vertrokken den 22 Maart, kapit. *Klein* ...na en den 25sten *Schuur* Hindrika, beide naar Bremen.

...klaar kapit. *Pluktje* Tetsia en *Meijer* Wilhelmine, beide naar ...; *Waterborg* Fokkina, naar Southampton; *Oostra* Magrieta ...gina, naar Hull; *Jonkhoff* Eendragt, naar Noorwegen; *Hillé*...t Vrouw Maria, van Amsterdam naar Emden.

...TMAHORN, 27 Maart. Zeilklaar kapit. *Puister* Imke Giezen ...*renth* Anna Catharina, beide van Groningen naar Londen.

...RLINGEN, 26 Maart. Vertrokken den 20 Maart, kapit. *Kok* ... en *Stuut* Catharina Elisabeth, beide naar Noorwegen; den ... *de Weerd* Willem, naar Amsterdam; den 25sten *de Boer* ...achting, naar Frankrijk; den 26sten *de Grooth* Arendina, *de* ...*th* Drie Gezusters, *Brouwer* Elzina en *Blijstra* Concordia, ... naar Noorwegen; *van der Veen* Vrouw Anskje, n. Engeland.

...RMUNTERZIJL, 27 Maart. Binnengekomen den 26 Maart, ... *Bakker* Zwaantina, van Stettin.

...STERDAM, 24 Maart. Het schip Cornelia, kapit. *J. H. Leeuw*, ... Triest herwaarts gedestineerd, den 22sten dezer in Texel bin...komen, heeft 5 à 6 voeten water in het ruim, en heeft on...lijk een aanvang gemaakt met lossen, hebbende bij Zand... op strand gezeten.

...CANTE, 14 Maart. Het schip Ceres, kapit. *Visser*, van New... herwaarts gedestineerd, bij Kaap La Huerta gestrand, is ...cht.

SCHEEPSVRACHTEN.

...MEL, 19 Maart. Slechts een paar bevrachtingen naar Stock... Sunderland tegen 17 sh. zijn gesloten. De vorst blijft aan...

...ETTIN, 20 Maart. De heropening der scheepvaart is bij de ...dende koude weder 3 weken uitgesteld. De meeste hier lig... schepen zijn bevracht; nog gesloten 3 sh. 6 d. per qr. tarwe ... Londen.

BROODZETTING, ENZ.

...ANDAG, 28 Maart 1853, GEENE VERANDERING.

...RIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 25 *Maart*.

TARWE.	Zw. Zand 66 ℔ *f* 6,25	Bl. Voer 38 ℔ *f* 2,60
Bak 70 ℔ *f* 7,50	Veen 66 » » 6,10	» 40 » » 2,80
Oml. 68 » » 6,80	» 68 » » 6,40	Zw. Voer 38 » » 2,55
70 » » 7,30	GERST.	» 40 » » 2,70
72 » *f* 7,80	Winter 54 ℔ *f* 4,70	» 42 » » 2,85
Old. 68 » » 6,50	» 56 » » 5,00	BOONEN.
» 70 » » 7,00	» 58 » » 5,30	Paardeb. *f* 5,50.75,90
» 72 » » 7,60	Zomer » »	ZADEN, ENZ.
» » »	» » »	Gr.Gort p. m. *f* 8,10,60
ROGGE.	Knobbe 60 » » 5,00	Par.100N. ℔ *f* 11,40 *f* 14
...l. 64 ℔ *f* 5,10	» 62 » » 5,30	Old. Koolz.
» 66 » » 5,50	HAVER.	Oml. dito *f* 10,50,75
» 68 » » 5,90	Dikke 38 ℔ *f* 2,60	Oostfr. dito 10,75
» 70 » » 6,30	» 40 » » 2,75	*f* 11,30
» »	» 42 » » 2,90	G. Mosterds. v. *f* 6 tot
...EKWEIT.	» 44 » » 3,05	*f* 8
64 ℔ *f* 6,10	» 46 » » 3,15	Raapolie p. v. *f* 34
66 » » 6,40	» 48 » » 3,25	Prijs der Boter.
» 68 » » 6,70	» 50 » » 3,40	Hooib. met geringen
	Bl. Voer 36 » » 2,45	aanvoer ½ ton *f* 14½ a *f* 15½
		Grasb. niet aan.

...we met weinig handel. — Rogge tot genoteerde prijzen aan ...tie sleepend afgaande. — Boekweit nagenoeg in een doen. — ...door schaarschheid hooger verkocht. — Haver, inzonderheid ...soorten goed prijshoudend. — Boonen wel zoo aangenaam. — ...wel afgaande. — Koolzaad met weinig handel niet driftiger.

...STERDAM, 25 *Maart*. Tarwe bij vorigen prijs aan cons.; ...b. Poolsche *f* 316; 122 ℔ geringe dito *f* 272. — Van Rogge al ...verkocht; 118 ℔ n. Archangel *f* 179 bij partij. — Boekweit ...prijshoudend; 120, 123 ℔ Holst. *f* 227, *f* 237. — Koningsber...ouwe Erwten bij partij tot hoogeren prijs.

...zaad in een doen; op 9 vat dadelijk en April 57 p. vl.; Mei ... vl.; Sept. 58½ p. vl.; Oct. en Nov. 59 p. vl. — Lijnzaad ...derd; 108, 109 ℔ Petersb. *f* 295; 107, 108 ℔ Egypt. *f* 300. — ...e dadelijk en op levering weder flaauwer, bleef op het laatst ...iets vaster; op 6/w. *f* 34; Vlieg. *f* 33; Mei *f* 32,75 a 50 a 75; ... Oct. *f* 33 75; Nov. *f* 34 a *f* 33,75 a *f* 34; Dec. *f* 34. — ... lager afgegeven, bleef op levering tot de verlaagde prijzen ... op 6/w. *f* 30,25; Vlieg. *f* 29,25; April *f* 29 a *f* 29,25 tot ... Mei *f* 29,25 a 50; Oct. *f* 30,50. — Hennepolie op 6/w. ...Vlieg. *f* 37.

...*DEN*, 23 *Maart*. Heden was van Tarwe niet veel aange... het voorhandene konde niet lager dan eergisteren worden ...en. Gerst bragt de vorige prijzen op. Voor Haver werd hier ... iets meer geld bedongen. Boonen en Erwten vast op de ... van j.l. Maandag.

...RIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 26 *Maart*.

...RL., Werk. Schuld 2½ pCt. 65 1/16, 65⅛, 65 1/16; Dito ... pCt. 77¼; Dito Dito 4 pCt. 96, 96⅛, 96⅛; Amorti...syndicaat 3½ pCt. 94¾. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. ... SPANJE, Onbep. Stukken 1 pCt. 24⅞, 25, 24⅞; Dito ...; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 43⅞; Coup. Bewij... 8 9/16; Amort. Schuld 6. — PORTUGAL, te Londen 5 ... 41⅜; Dito Dito 4 pCt. 39 3/16, 39⅜, 39 5/16.

...AND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 108½; Cert. ... 1831 en 1833 5 pCt. 96¾; Dito bij *Stieglitz en Co.* ...92, 92½, 92; Inschr. in Assign. 6 pCt. 72¾; Certific. ... 6 pCt. 73½. — POLEN, Cert. 4 pCt. 86¼. — Oos..., Metall. 5 pCt. 81¾, 13/16; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. ...; Dito Nieuwe 5 pCt. 93 9/16; Metall. La. B. 5 pCt. ...Amerik. Bank-Act. 5 9/16, ⅝; Dito Orig. 5⅜, 7/16; ... 25 11/16, ¾; Gren. 2½ pCt. 22 7/16; Dito Uitg. 11¼, ½; ... 4½; Grieken 5 pCt. 7½, 17/16; Philad. L. N. 88; Dito ...; Braz. 4½ pCt. 95¾; Thes. Amst. 104¾.

...van binnenl., noch van buitenl. effekten verdient handel of ...eenige bijzondere vermelding. Alleen waren van laatstge... Portug. op nieuw, bij eenige affaire, iets gunstiger gestemd. ... Onbep. St. 2½ pCt. 22 1/16, ⅛; Bl. Gr. Onbep. St. 7¼, ⅜; ...ieken Onbep. St. 7½; Ecuador Coup. 31½, 32; Bl. Gr. Coup. ... Mexik. Onbep. St. 24 15/16; Peru 4½ pCt. 88.

... *het Geld*: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt.

...*Prijzen te 5 uur*. Integr. 2½ pCt. 65 1/16 a ⅛; Spaansche 1 ... 1⅛; Binnenl. 3 pCt. 43½; Metall. 5 pCt. 81¾ a 13/16.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

P. VAN ZWEEDEN
met
E. C. FOLKERS.

GRONINGEN, 26 Maart 1853.

*** Getrouwd:

H. VAN HAREN, Weduwenaar van T. KLOS,
met
A. WAALKENS, Weduwe van S. KLOS.

GRONINGEN, 27 Maart 1853.

*** Voorspoedig bevallen van een ZOON V. DE VROOME, Echtgenoot van

R. J. BOOIJ.

WAPSE (Gemeente *Diever*), 24 Maart 1853.

*** WINSCHOTEN, 25 Maart 1853. Heden beviel van eene DOCHTER JOHANNA LUDENS, Echtgenoot van den Goud- en Zilverwerker

R. FOLKERS.

Eenige kennisgeving.

*** ULRUM, 27 Maart 1853. Mijne geliefde Echtgenoot LUCIA HENRICA TIMMER beviel heden voorspoedig van eene DOCHTER.

J. J. SMIT,
Houtkooper.

*** Heden overleed, zeer onverwachts, mijne innig geliefde Dochter JOHANNA WILHELMINA, in den ouderdom van bijna 31 jaren; diep betreurd door mij, hare Broeders en Zusters.

Alleen zij, die de lieve Overledene van nabij gekend hebben, kunnen beseffen, wat wij in haar verliezen.

GRONINGEN, 24 Maart 1853.

Wedw. **PH. TH. TER HUIZEN,**
geboren **NIEUWBORG.**

*** GRONINGEN, 25 Maart 1853. Op het alleronverwachtst werd ik heden in diepen rouw gedompeld door het overlijden van mijne dierbare Echtgenoot A. H. OLDHOFF, in den ouderdom van 32 jaren, na eene echtvereeniging van ruim 12 jaren, en mij nalatende 4 Kinderen, welke hun groot verlies niet kunnen beseffen.

J. DE JONGE RENEMAN.

NB. Er zullen door de nablijvende Familie geene uiterlijke Rouwteekenen worden aangenomen.

*** Heden overleed, tot bittere droefheid van mij en zijne verdere Betrekkingen, mijn eenig overgebleven Zoon, JEAN ANTOINE BULSING, in den ouderdom van ruim 44 jaren. Wat ik op mijne hooge jaren in hem, die mij tot grooten steun verstrekte, verlies, kan elk beseffen, die hem heeft gekend.

GRONINGEN, 25 Maart 1853.

Wedw. **J. A. BULSING,**
geboren **DE WINTER.**

Eenige en algemeene kennisgeving.

NB. De AFFAIRE zal op denzelfden voet worden voortgezet.

*** Heden morgen overleed, in den ouderdom van ruim 74 jaren, onze waarde Moeder AAGJEN SCHAAPSCHOE, Weduwe wijlen den Emeritus Predikant JACOBUS BEGEMANN.

GRONINGEN, 26 Maart 1853.

H. B. ONNES.
C. J. ONNES—BEGEMANN.

*** Heden werd ons Ouderhart diep gewond door het overlijden van onzen geliefden jongsten Zoon HENDRIK, in den jeugdigen leeftijd van 13 jaren en 4 maanden.

G. SMIT.
J. SMIT—VAN HEERDE.

Eenige kennisgeving.

POSTKANTOOR TE GRONINGEN.

De **DIRECTEUR** van het POSTKANTOOR berigt bij deze dat, met uitzondering van den WOENSDAG, **iederen avond POSTPAKKETTEN** verzonden worden met de nieuwe in werking gebragte **DILIGENCE** van de Ondernemers KIESBRINK & Co., van ***Groningen*** naar ***Zwolle.***

Met deze Dienst zullen ... geven POSTPAKKETTEN voor alle de ... op de route van ***Groningen*** naar ***Zwolle*** en verder voor de KANTOREN ***Arnhem***, ***Deventer*** en ***Zutphen.***

De laatste ligting der BUS aan het Postkantoor voor deze DIENST is bepaald op **kwart** ... **tien uur.**

GRONINGEN, 29 Maart 1853.

De 1e Burgemeester noemd:
...

*** Door den **CURATOR** van den in STAAT van KENNELIJK ONVERMOGEN gestelden **GIJSBERT VAN STROE**, Tuinier te *Groningen*, wordt bij deze aankondiging gedaan, dat de daartoe betrekkelijke STAAT, bedoeld bij art. 862 van het Wetboek van Koophandel, ter GRIFFIE der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK alhier is nedergelegd, om aldaar van af heden gedurende 14 dagen ter inzage te verblijven.

GRONINGEN, 29 Maart 1853.

De Curator:
Mr. A. PAEHLIG.

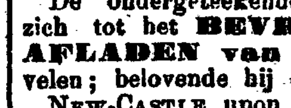
IEDER, die iets SCHULDIG is aan — of te VORDEREN heeft van **JAKOB KLAASSENS DE BOER**, Landbouwer te *Hardeweer*, wordt verzocht daarvan **opgave** of **betaling** te doen binnen 14 dagen na dato dezer, ten Kantore van den ondergeteekenden Notaris te *Zuidhorn*.

ZUIDHORN, 29 Maart 1853.

Mr. H. GUICHART ABRESCH.

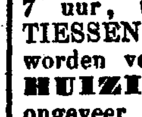
COMMISSARISSEN van den **STRAATWEG** van ***WINSUM*** naar ***GRONINGEN*** maken bij deze aan de belanghebbenden bekend, dat in gevolge REKENING, gedaan over den jare 1852, de **negende Coupon** zal worden betaald met ***f* 21—00**, en wel IEDEREN MARKTDAG van 10—12 uur, ten Kantore van Mr. T. J. VAN IDDEKINGE, te beginnen den 1sten April aanstaande.

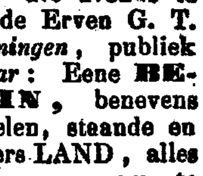
SICHTERMAN VAN DE BRAKE.
T. J. VAN IDDEKINGE.
J. KEIZER.

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DONDERDAG den 31sten Maart 1853, des avonds te 7 uur, ten Huize en ten verzoeke van de Erven G. T. TIESSEN, voor de Ebbingepoort, te *Groningen*, publiek worden verhuurd, voor den tijd van *een jaar*: Eene **BEHUIZING** met **SCHUUR** en **TUIN**, benevens ongeveer 20½ Bunders **LAND**, in perceelen, staande en gelegen te *Zuidwolde*, en ongeveer 13 Bunders LAND, alles in perceelen, gelegen te *Noorder-Hoogebrug*, en om te Hooijen, te Weiden en te Bouwen.

GROOTE BOELDAG.

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG en DONDERDAG den

6den en 7den April

1853, telkens des middags te 12 uur te beginnen, ten verzoeke van, en aan de Boerenplaats bewoond door J. H. DIJKHUIS, te *Dorkwert*, publiek worden verkocht: 5 PAARDEN, 20 stuks HORENVEE, 23 SCHAPEN, 1 VARKEN, 8 BOERENWAGENS, 1 KAPWAGEN, 1 CHAIS, 1 RADERPLOEG, 2 VOETPLOEGEN, 8 EGGEN, 2 WIPKARREN, 1 LOOIKE; voorts eene groote partij kleine **BOEREN-** en **MELKGEREEDSCHAPPEN**, eene partij **HOOI** en **STROO**, en eindelijk **HUISMEUBELEN**, als: KABINET, STOELEN, TAFELS, KLOK en hetgeen meer zal worden gepresenteerd.

NB. Het Vee en Hooi en Stroo zal den eersten dag worden verkocht.

BOELDAG.

Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DONDERDAG den 31sten Maart 1853, des voormiddags te 10 uur, ten verzoeke van en aan de Boerenplaats bewoond door B. K. BAKKER, in den *Paddepoel*, onder *Noorddijk*, publiek worden verkocht:

3 PAARDEN, waaronder een mak bereden **CHAISPAARD**, en een beste **VOOLMEER**, 18 stuks HORENVEE, 15 SCHAPEN en LAMMEREN, 1 beste HEEMDOG, WAGENS, 1 CHAIS, 2 WIPKARREN, 1 PLOEG, EIDE, ROLBLOK en verder **BOERENBESLAG**, eene partij HOOI en MEST, en hetgeen verder zal worden gepresenteerd.

Woensdag den 13den April 1853, des voormiddags te 10 uur, zal, voor de Behuizing laatst bewoond geweest door Mejufvrouw de Wedw. J. J. SCHEEPERS, in de Marktstraat te *Groningen*, publiek worden verkocht: een extra fraaije **INBOEDEL**, bestaande uit:

Een MAHONIEHOUTEN KABINET, DITO LINNENKAST, DITO SECRETAIRE en CHIFFONNIÈRES, CANAPÉ, SPEEL- en RONDE TAFELS, PENANTTAFEL, fraaije groote SPIEGELS met VERGULDE LIJSTEN, MAHONIEHOUTEN STOELEN met ZWARTE ZITTINGS, EIKENHOUTEN BOEKENKASTEN, LEDEKANTEN en MANGEL, 2 PORSELEINEN TAFELSERVIEZEN, PORSELEIN, KRISTAL, fraaije PENDULES en SCHILDERIJEN, KAGCHELS, KOPER-, TIN-, BLIK- en AARDEWERK, SMIRNASCHE, DOORNIKSCHE en andere KLEEDEN, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Te bezien Maandag den 11den en Dingsdag den 12den April 1853, des namiddags van 2 tot 5 uur.

Mr. E. VAN EERDE, *Notaris.*

Mr. **J. J. DE SITTER**, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op ZATURDAG den 16den April 1853, des avonds te 6 uur, ten Huize van den Kastelein WALLENGA, in den *Koekhoek*, buiten de Boteringepoort, publiek, voor één Saizoen, in perceelen te verhuren:

De **TUINLANDEN** gelegen bij het Klooster buiten de Boteringepoort, onder *Noorddijk*.

De VERKOOP der **GOEDEREN**, geborgen uit het op het Eiland *Rottummeroog* gestrande **KOFSCHIP CATHARINA**, bestaande in WOLLEN en KATOENEN MANUFAKTUREN, TWIST en BOOMWOL, zoomede van het **WRAK** en de geborgen **TUIGAADJE**, zal alsnu, na bekomen autorisatie, *bepaaldelijk* plaats hebben

op **Donderdag** den **31 Maart** 1853.

De geborgene ANKERKETTINGEN worden **NIET** verkocht.

De verkoop zal plaats hebben in het GEMEENTEHUIS te *Warffum*, des voormiddags te 10 uur.

BOELDAG.

Op VRIJDAG den 1sten April 1853, te een uur, ten verzoeke en aan de Boerenplaats van HARM JAKOBS BOUWMAN, te *Dijkshorn*, onder *Ten Boer*, van 2 PAARDEN, 14 RUNDEREN, 8 SCHAPEN, 1 oud VARKEN, CHAIS, KAPWAGEN, HOOI en STROO, BOEREN-, KERN- en MELKGEREEDSCHAPPEN, 2 KABINETTEN, eenig ander MOBILIA, ENZ.

N.B. KOEKHAKKEN en **SPELEN** om **GELD** zullen op dezen Boeldag niet worden gedoogd.

J. H. GLAS.

BOELDAG,

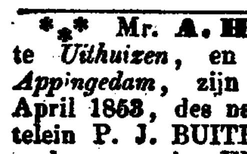

op WOENSDAG den 6den April 1853 en volgende dagen, telkens precies te één uur, ten verzoeke van de VOOGDEN over de MINDERJARIGE KINDEREN en aan de Boerenplaats van wijlen WIGBOLT JANS GROENVELD, ALLE JANS VAN DER BURG en TRIJNTJE JACOBS KOOIMA, te *Stedum*, van 7 PAARDEN, 26 oude en jonge RUNDEREN, 27 SCHAPEN, KALVER, 1 Vet VARKEN, 2 MOTTEN met BIGGEN, eene partij HOOI en STROO, nieuwe CHAIS, BOEREN-, KERN- en MELKGEREEDSCAPPEN (waaronder een DORSCHBLOK); voorts alle MOBILIA, BEDDEGOEDEREN en verder den geheelen INBOEDEL. — **NB.** Den 1sten dag Levende Have enz.

J. H. GLAS.

Boeldag,

op MAANDAG den 4den April 1853, des namiddags te 2 uur, op de Plaats van den Landbouwer HARKO OOSTHOF, op den *Finsterwoolder Polder*, van:

AFBRAAK eener bijkans nieuwe **KORENSCHUUR**, bestaande in GEBINDTEN, SPANTEN, OPLANGEN, LATTEN, PLANKEN en PANNEN; — voorts best **DORSCHBLOK**, 2 **WAAIJERS**, 3 **EIDEN** en **RAAPKLEED** met **TOEBEHOOREN**.

F. R. FOLKERS.

*** Mr. **A. H. WERUMEUS BUNING**, Notaris te *Uithuizen*, en Mr. **S. REIJNDERS**, Notris te *Appingedam*, zijn voornemens, op MAANDAG den 4den April 1853, des namiddags te 3 uur, ten Huize van den Kastelein P. J. BUITENWERF, te *Uithuizermeeden*, ten verzoeke van de Wedw. en Erven W. L. VAN DER MEI, publiek te verkoopen:

Eene **BEHUIZING**, no. 163, met de VASTE BEKLEMMING van het *Heem* en *Grond*, doende jaarlijks op Midw. tot vaste huur *f* 12—00, waartegen van de Heemstede van W. K. BUUR jaarlijks kan worden ontvangen *f* 6—00 huur; alles staande en gelegen te *Uithuizermeeden.*

Maandag den **4den April 1853**, zal bij de Fabrijk van **REINDERS & TEN OEVER**, te *Martenshoek*, ten overstaan van een BEVOEGD BEAMBTE publiek worden verkocht:

Eene partij **AFBRAAK**, bestaande in BALKEN, RIBBEN, PLANKEN, STEEN ENZ.; voorts eene partij best KLEIHOOI, LEDIGE VATEN, BAKKEN van 2500 tot 12,000 Kan, zeer geschikt voor Olie- of Regenbakken, KUIPERSGEREEDSCHAPPEN; een mak beren CHAISPAARD, OVERDEKTE WAGEN, KAPCHAIS en TUIGEN, BOERENWAGENS, WIPKAR, eenige MEUBELEN en hetgeen verder zal worden gepresenteerd.

Binnen kort zullen de FABRIJKEN en het LAND ter verkoop worden aangeboden.

De Deurwaarder **H. FOLKERSMA**, te *Slochteren*, gedenkt, op DINGSDAG den 5den April 1853, des namiddags te 2 uur, op de Boerenplaats **DE RUITEN** genaamd, onder *Slochteren*, bewoond door den Heer TRESLING, publiek, op gewone Boelgoeds-Conditiën te verkoopen: 2 PAARDEN, elf HORENBEESTEN, 4 SCHAPEN, een VERDEKTEN KORREWAGEN, CHAIS, voorts BOEREN- en MELKGEREEDSCHAPPEN, HOOI en STROO, den MEST en DONGHOOP.

H. FOLKERSMA.

VERKOOPING

VAN

MEUBELEN, HUISSIERADEN, ENZ., ENZ.,

Mr. **R. BRONGERS**, Notaris, residerende te *Winsum*, gedenkt, ter instantie van de Erven van wijlen den Heer JACOBUS BOUER, in leven Rentenier te *Winsum*, en aldaar overleden, op gewone Boelgoeds-Conditiën, publiek te verkoopen: den nagelaten **INBOEDEL** van gezegden overledene, bestaande in: KABINET, KASTEN, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, PENDULE, een best KABINET- of HUISORGEL, BEDDEN met derzelver TOEBEHOOREN, onderwetsch PORSELEIN, GLAS, WIT- en GROF AARDEWERK KOPER-, TIN-, BLIK-, IJZER- en VAATWERK; alsmede **SCHILDERIJEN**, waaronder in Olieverf geteekende LANDSCHAPPEN, ZEESTUKKEN en PORTRETTEN; voorts eene groote COLLECTIE inzonderheid GODGELEERDE en HISTORISCHE **BOEKEN**, en wat al verder ter verkoop zal worden aangeboden. — Deze verkoop zal plaats hebben ten Sterfhuize van den Heer BOUER voornoemd, op DINGSDAG den 5den April 1853 en volgende dagen, telkens des namiddags te één uur te beginnen.

N.B. Den tweeden dag de Schilderijen en Boeken; terwijl op den dag vóór den Verkoop de Goederen van des morgens 10 tot 12 en des namiddags van 3 tot 5 uur kunnen worden bezigtigd.

Mr. R. BRONGERS, *Notaris.*

Mr. **R. BRONGERS**, Notaris te *Winsum*, gedenkt, ten verzoeke van zijn' PRINCIPAAL, publiek te koop te presenteren: Eene nieuw vertimmerde **HEEREN BEHUIZING**, geteekend no. 80, waarin diverse BEHANGENE KAMERS, KEUKEN, PUT en REGENBAK, met verdere GERIJFELIJKHEDEN, benevens eenen TUIN, zijnde VRIJ EIGEN GROND; ook zeer geschikt tot het uitoefenen van een of ander Affaire; staande en gelegen op het aangenaamste van het Dorp *Winsum*.

Deze Verkoop zal plaats hebben op DONDERDAG den 7den April 1853, des avonds te zes uur, in het GEMEENTEHUIS te *Winsum*.

Mr. R. BRONGERS, *Notaris.*

*** Mr. **R. FEITH**, Notaris te *Zuidbroek*, zal, op WOENSDAG den 6den April e.k., des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein L. K. STEERNBERG, te *Noordbroek*, publiek in koop aanbieden:

Eene onlangs getimmerde **BEHUIZING** en **TUIN**, VRIJE GROND, staande en gelegen te *Noordbroek*, waarin de Handel in *KRUIDENIERSWAREN* sedert de laatste jaren met goed succes is en nog wordt uitgeoefend, laatst door nu wijlen D. ENGELKES in eigendom bewoond en gebruikt.

Mr. **H. DE RUIJCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van H. J. SICCAMA, Landbouwer op het *Ruigezand*, op DONDERDAG den 7den April 1853, des namiddags te één uur, ten Huize van den Kastelein D. P. TEENSTRA, te *Kommerzijl*, publiek te verkoopen:

10 **PAARDEN**, 15 **SCHAPEN** met **LAMMEREN** en **DRAGTIGE**, alsmede eenige **BOERENGEREEDSCHAPPEN**.

VOOR EEN' STOELMAKER

TE HUUR, tegen den 1sten Mei aanstaande:

Eene **BEHUIZING**, Zuidzijde in de Poelestraat, thans bewoond door G. S. HEMMES, waarin sedert onheugelijke jaren eene ***STOELMAKERIJ*** en ***BIEZENHANDEL*** met het beste gevolg is uitgeoefend. Te bevragen bij den Eigenaar

G. v. B. LIEFTINCK.

Door toeval tegen den 1sten Mei e.k.

TE HUUR:

een groot **HEERENHUIS**, Noordzijde in de Turftorenstraat, met zeven KAMERS, KELDER, KEUKEN en TUIN. Te bevragen bij Mr. B. D. H. TELLEGEN, in de Guldenstraat.

UIT DE HAND TE KOOP:

Twee MAHONIEHOUTEN **LINNENKASTEN**, zes DITO **SECRETAIRES**, een **ETAGÈRE** en een **COMMODE**, bij FOKKO NIEWOLD BOSCH, *Ondernemer van Publieke Verkoopingen, in de Gelkingestraat.*

UIT DE HAND TE KOOP:

Een **AANBEELD**, **TAS**, **SPEERHAKEN**, **WERK-** en **TREKTAFEL**, **DRAAISTEL** met TOEBEHOOREN en verder alle andere **ZILVERSMIDSGEREEDSCHAPPEN**, bij de Wedw. S. POTS, te *Oude Pekela.*

Inhoudsmaten.

De ondergeteekende maakt bekend, dat hij door **aankoop EIGENAAR** geworden is der Fabriek van **GEBOGEN INHOUDSMATEN** van **H. KLEIN**, en zich alhier gevestigd heeft als ***KUIPER*** en ***MATENMAKER***. Hij beveelt zich bij deze in de gunst van het geëerde Publiek aan; men kan staat maken op eene prompte en zuinige bediening.

G. LOOSSCHEN,
den in Achter-den-Muur tusschen de Boteringe- en Kijk-in-'t Jatstraten.

Ik kan u berigten, dat de **REV LENTA** hier zeer veel menschen [...] nezen heeft en ik hoor er dagelijks [...] spreken; gisteren nog vertelde mij [...] onzer respectabelste ingezetenen, die jaren lang aan maag[...] sukkelde, dat hij er zijne beterschap aan te danken [...]

HARLINGEN, 8 Februarij 1853. P. L. MIRANDE [...]

In de volgende ongesteldheden heeft zich de werkzaam[...] van dit voedsel onveranderlijk en onvergelijkelijk betoo[...] slechte spijsvertering (indigestie), hardlijvigheid, onregel[...]tigheid in de verrigtingen, verstopping, zuur, kra[...] buikpijn, stuipen, maagwater, diarrhae, zenuwzwak[...] galachtigheid, aandoeningen van lever en nieren, windzu[...] opgezetheid, hardkloppingen, zenuwachtige hoofdpijn, d[...]heid, suizen in het hoofd en in de ooren, ijlhoofdigheid, [...] tusschen de schouderbladen en in bijna alle deelen van het [...]chaam, slepende ontsteking en verzwering in de ma[...] huiduitslag, scheurbuik, koorts, klierziekte, onzuiverhed[...] bloedarmoede, tering, (wanneer zij niet hopeloos is), wa[...]zucht, rheumatiek, jicht, influënza, griep, misselijkheid[...] braking gedurende de zwangerschap, na het eten of op [...] neerslagtigheid, miltzucht, algemeene verzwakking, verl[...]ming, hoest, aamborstigheid, benaauwdheid op de bo[...] slijmziekte, ongedurigheid, slapeloosheid, blozen zonder [...]leiding, beving, afkeer van de zamenleving, ongeschikt[...] tot studie, zinsverbijsteringen, verlies van het geheu[...] duizeling, ophooping van bloed naar het hoofd, uitputt[...] mismoedigheid, ongegronde vrees, besluiteloosheid, wanho[...]zucht tot zelfmoord, enz. Wij zullen hier niet wijzen [...] elk afzonderlijk geval van genezing, maar alleen doen [...]merken, dat de gezamenlijke uitkomsten, welke geble[...] en bewezen zijn, de uitgestrektste, geloofwaardigste en o[...]tuigendste bewijzen bevatten, welke der wereld ooit [...] welke zaak dan ook vertoond is. Nergens in de Jaar[...] ken der geneeskunde, van vroeger noch van later t[...] vinden wij iets, hetwelk in volmaaktheid daar bijko[...] terwijl het uitstekendste kenmerk daarvan is, dat het [...] komen geschikt is om op eene hoogst gemakkelijke [...] gebruikt te worden en de Heer DU BARRY te dank[...]spraak kan maken om beschouwd te worden (zoo als i[...] zijner Correspondenten hem noemt) als de grootste wel[...]ner van zijnen tijd.

BARRY DU BARRY & Co's Revalenta [...] het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts te [...] krijgen voor 87½ Ct., *f* 2.00, *f* 3.50, *f* 8.00, *f* 16.00.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *Appingedam* bij G. MEIJER en ZOON; te *Assen* bij H. P. A. [...] GORCUM; te *Delfzijl* bij A. W. C. KEYZER; te *Groningen* bij C. RIKKERS en M. GAASBEEK; te *Meppel* [...] de Wedw. BRANDERHORST; te *Pekela* bij J. T. FE[...] BRUGGE; te *Veendam* bij S. SAVENYE; te *Winsch[oten]* bij G. WASMAN; en in de overige Steden des Rijks.

*** GRONINGEN, 12 Maart. Gisteren kwam bij [...] iemand, die klerk is bij zekeren notaris in deze prov[...] en berigtte mij, met een blij en dankbaar hart, [...] buitengewoon spoedige herstelling van de rheuma[...] waaraan hij gedurende twaalf jaren door geheel zijn [...]chaam lijdende is geweest. Hij had reeds voor zooveel [...] aan alle soort van medicamenten besteed en verschei[...]malen de hulp van professoren en doctoren ingeroe[...] doch alles te vergeefsch. Voor vijf weken was de [...] zoo erg geworden, dat hij niet dan met groote inspan[...] loopen kon, en slechts met behulp van twee menschen [...] uit het bed kon komen. Door zijne vrouw aangerad[...] het ook nog eens met eenen Goldberger ketting te beproe[...] ofschoon daarop niet veel vertrouwen stellende, bewil[...] hij toch eindelijk in haar verlangen en dien dienzelfden [...] avond eenen door zijne vrouw bij mij voor *f* 3.60 geke[...] ketting om. Den volgenden dag gevoelde hij reeds de [...]dadige uitwerking van den ketting en bespeurde n[...] nur, dat de pijnen verminderden. Den vierden da[...] hij geheel beter en kon zijnen patroon verzellen na[...] verkooping, die op eene een uur verwijderde plaats [...] gehouden worden. Sedert dien dag heeft hij geene de [...]ste pijn meer gevoeld. En uit dankbaarheid voor de [...] kregene gezondheid, en om zijne lijdende natuurge[...] ten dringendste aan te raden, bij dergelijk lijden toch [...] toevlugt tot een' Goldberger Ketting te nemen, [...] bij mij verzocht, publiciteit aan dit vooral te geven [...] wijl hij zich bereid houdt, aan allen, welke zulk[...] den wenschen, nog meer bijzondere omstandigheden [...] te deelen.

C. RIKKERS.

Studenten Schermscho[ol]

Mars.

Er wordt gevraagd: een **MEEST[ER]** bedreven in den **WAPENHAN[DEL]**. Hierop reflecterenden gelieven [...] franko Brieven, vóór den 5den Ap[ril] adresseren bij den ondergeteekende.

P. HECKER, *Secretaris.*

Een **ongehuwde MOLENA[AR]** **KNECHT**, voornamelijk het **PEL[...]** grondig verstaande, kan den 12den M[ei] WERK bekomen.

Brieven franko bij den Molenaar W. A. KEUNING, te *Kollum.*

*** De Boekhandelaar **H. FRIJLINK**, te *Amsterdam*, verzond heden aan de Inteekenaren:

DE 18DE OF LAATSTE AFLEVERING VAN

Dr. J. HENLE'S ALGEMEENE ONTLEEDKUN[DE]

in onze taal overgebragt, onder medewerking van den Schrijver omgewerkt en met aanteekeningen voorzien d[oor] Dr. ***C. E. HEYNSIUS*** en Dr. ***J. ZEEMAN.***

Van dit Werk zijn nog eenige Exemplaren, in 3 *Deelen compleet*, à *f* 14,80 alom te bekomen.

Bij gemelden Uitgever ziet mede het licht:

H. SLUYTERS, TIJDREKENKUNDIG SCHOOLBOE[K]

Practische Opgaven, ingevolge de Theorie van des Schrijvers **Handboek der Tijdrekenkunde**, die[nende] den Auteur, om den weetlust der Leerlingen op te wekken, aan geschiedkundige feiten verbonden zijn. *Prijs* 30 [...]

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetensch[appen]*.

MAART 1853.

DAGEN	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDTOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 [uur.]
20	763,89	762,95	761,89	-4,0	1,3	-0,5	0,81	0,73	0,90	Z.O.t.Z.	Z.	Z.W.	helder	helder	[illegible]
21	759,57	758,46	758,96	-2,5	2,5	-0,8	0,89	0,60	0,92	Z.Z.W.	O.Z.O.	N.O.t.O.	bewolkt	weinig bewolkt	weinig [...]
22	757,61	756,06	757,08	-1,8	-0,9	-2,4	0,93	0,93	0,96	N.t.O.	N.t.O.	N.N.O.	„	betrokken	[illegible]
23	756,60	756,30	756,60	-3,5	-3,3	-4,0	0,96	0,93	0,96	N.O.	N.O.	N.O.	betrokken	sneeuw	
24	755,49	755,36	755,99	-3,7	-1,7	-2,9	0,96	0,95	0,94	„	„	N.N.O.	sneeuw	„	
25	757,71	758,52	760,06	-3,0	-0,9	-3,0	0,94	0,95	0,91	N.N.O.	N.N.O.	„	betrokken	betrokken	
26	761,[...]	[illegible]	[illegible]	-5,0	-1,8	-3,5	0,88	0,79	0,86	„	„	„	bewolkt	„	[illegible]

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.